

ROK III
302831

III

Nr 2/3(10/11)

**B I U L E T Y N
INFORMACYJNY
BIBLIOTEKI
ŚLĄSKIEJ**

KATOWICE 1958

ROK III

Nr 2/3 (10/11)

BIULETYN
INFORMACYJNY
BIBLIOTEKI
ŚLĄSKIEJ

KATOWICE 1958

302831
III

REDAGUJE KOLEGIUM

SPIS RZECZY

Str.

Z PRAC BIBLIOTEKI ŚLĄSKIEJ

Janina Berger-Mayerowa: Leleweliana w Bibliotece Śląskiej.	79
Henryk Kot: Mapy i atlasy XV-XX w. Wystawa kartograficzna (10 III - 30 IV 1958).	95

Z DZIEJÓW KSIĄŻKI POLSKIEJ NA GÓRNYM ŚLĄSKU

Ludwik Brożek: Wspomnienie o bibliotece "Dzie- dziectwa"	98
---	----

NOTATKI O WYDAWNICTWACH

Leoffler Karl: Einführung in die Katalogkunde. 2.Aufl. Neu bearbeitet von Norbert Fischer. Stuttgart 1956 (rec.: Janina Zempicka)	106
Gawrecki Drahoslav: Budovy polských knihoven. Zpráva ze studijní cesty. Ostrava 1957 (rec.: Zbigniew Biedrzycki).	108

Z ŻYCIA BIBLIOTECZNEGO

(red.) Bronisław Koraszewski. Wystawa w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Opolu (15 VI - 20 VII 1958).	110
Janina Woźnicka: Jubilat Biblioteki Śląskiej	112

NOWE NABYTKE KSIĄŻKOWE (w wyborze)

Historia	114
Językoznawstwo	122
Matematyka - Fizyka - Chemia - Astronomia.	129
Nauki społeczne.	131
Nauki techniczne	136
Sztuki plastyczne - Teatr - Muzyka	139

Z PRAC BIBLIOTEKI ŚLĄSKIEJ

Leleweliana w Bibliotece Śląskiej

(Szkic referatu wygłoszonego 30 V 1958 r. w Bibliotece Śląskiej w Katowicach i 3 VI 1958 r. w Komisji Bibliografii i Bibliotekoznawstwa Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego we Wrocławiu).

W zbiorach bibliotecznych przy całej ich różnorodności można wyróżnić pewne partie książek grupujące się wokół wybitnych osobistości – pewne zespoły zawierające ich dzieła i dzieła im poświęcone. Szczegółowe zbadanie takich właśnie partii zbiorów w różnych bibliotekach umożliwia poznanie rzadziej spotykanych lub nawet nieznanych dzieł, wydań, egzemplarzy czy też innych zapomnianych materiałów odnoszących się do życia i działalności owych osobistości. Tego rodzaju badaniom poświęcony jest też niniejszy artykuł – w odniesieniu do Lelewelianów Biblioteki Śląskiej.

Mówiąc o Lelewelianach, możemy mówić o nich w węższym i szerszym zakresie. W węższym pojęciu – możemy mieć tu na myśli dzieła własne Lelewela i o nim traktujące. W znaczeniu szerszym – możemy włączyć tu również rzeczy mające dalszy, czasem tylko pośredni związek z jego osobowością, z jego zainteresowaniami. Tak np. przedstawia się sprawa, jeśli idzie o zbiory – dajmy na to atlasów i map obcych rytowników, kolekcje numizmatyczne itd., zwłaszcza o ile są wśród nich pozycje, jakimi niegdyś Lelewel się zajmował. Biblioteka Śląska nie posiada wprawdzie licznych dzieł w tym względzie, ale ma wśród nich jedną pozycję, która specjalnie blisko związana jest z Lelewelem. Nie dlatego, by Lelewel ją posiadał, ale właśnie przez to, że choć poszukiwał jej przez całe, długie życie nigdy do niej nie dotarł. Mam tu na myśli Atlas Niderlandów Eugeniusza Henryka Friexa

wydany w Brukseli w 1712 r.¹⁾. Atlas ten został później skopiowany przez Crepy w Paryżu w r. 1744, a przez Covensa i Mortiera w Amsterdamie w latach 1745-1748. Lelewel znał te kopie, posiadał nawet ich parę sekcji - marzył jednak całe życie o dotarciu do oryginału, wydanego w tejże Brukseli, w której tyle lat przeżył. "Jest pamięć i wspomnienie Friexa, ale owoc trudu nieznany, stracony; dopytując się nie napotkałem, coby miał, coby widział" ²⁾ - pisał z żalem na kartce dołączonej do owych kopii w swoich zbiorach. Egzemplarz tego bardzo rzadkiego - jak widzimy z notatki Lelewela - atlasu, pochodzący z Księgozbioru Oppersdorffów w Głogówku, znajduje się obecnie w Bibliotece Śląskiej w Katowicach. W szeroko zakreślonym, wyszczególnionym powyżej pojęciu rzeczy i pamiątek związanych z Lelewalem, stanowi on w jej zbiorach pierwsze cenne, mało znane Lelewelianum.³⁾

Ogólna ilość dzieł własnych Lelewela, reprezentowanych w Bibliotece Śląskiej, wynosi z pewnym zaokrągleniem 55 tytułów w 65 wydaniach, o łącznej ilości 90 tomów i 135 egzemplarzy. Nie jest to wiele, jeśli się zważy, iż wydana we Wrocławiu w 1952 r. Bibliografia Lelewelowska opracowana przez Helenę Hleb-Koszańską i Marię Kotwiczówną obejmuje za czas od 1807 r. do 1951 r. 1008 pozycji pewnych, 3 uzupełnienia i 28 wątpliwych, czyli razem 1039 opisów. W innych, bogatszych zbiorach polskich stosunek posiadanych przez nie dzieł Lelewela do przytoczonej ich cyfry globalnej jest na pewno o wiele lepszy.

Porównując szczegółowo dzieła Lelewela w Bibliotece naszej z ich dokładnymi opisami u H. Hleb-Koszańskiej i M. Kotwiczówny, zwróciłam specjalną uwagę na te pozycje w zbiorach

1) "Table des cartes des Pays Bas et des Frontières de France, Avec un Recueil des plans des villes, sièges et batailles données entre les Hauts Alliés et la France". A Bruxelles Chez Eugène Henry Frick [sic] 1712.

2) Mikołaj Dzikowski: Katalog atlasów Biblioteki Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, Wilno 1935-1940, s. 253, poz. 1624.

3) Wiadomość o powyższych szczegółach zawdzięczam p. dr Anieli Drozdowskiej z Pracowni Geografii Historycznej Instytutu Geograficznego PAN we Wrocławiu.

Biblioteki Śląskiej, co do których autorki Bibliografii podkreślają, iż niektóre ich egzemplarze stanowią odszukane lub nieodszukane do dziś rzadkości, polegające na pewnych wariantach w tekście czy druku, na odmiennych kartach tytułowych lub okładowych, na innej ilości załączników itp.

W zbiorach Biblioteki Śląskiej znajduje się siedem takich pozycji Lelewelskich, co do których wiadomo z Bibliografii, iż pewne ich odmiany są rzadziej spotykane i mniej znane. Poniżej podaję tytuły owych dzieł oraz główne różnice pomiędzy ich dwójakiego rodzaju wydaniem: powszechnie znanymi i odmiennymi.

1) Dodatek do Teodora Wagi Historyi Książąt i Królów Polskich. Panowanie Stanisława Augusta (Warszawa 1819).

Niektóre egzemplarze posiadają na końcu pieczętkę wspólnych wydawców: J.Węckiego i J.Zawadzkiego (Bibliografia, s.13 poz.51).

2) Dzieje Polski (Warszawa 1830).

Wydanie znane o 330 stronach – wydanie podane przez Estreicher, T.2, s.564, nie odszukane do dziś, o 240 stronach (Bibliografia s.168, poz.5).

3) Géographie du moyen âge (Bruksela 1852).

Wydanie znane, zawierające Prolegomena – wydanie nieznane, wspomniane przez St.Warnkę: J.Lelewela zasługi na polu geografii (Poznań 1878, s.26) bez Prolegomenów (Bibliografia, s.110, poz.676).

4) Historia geografii i odkryć (Warszawa 1814).

Wydanie znane o 77 stronach – wydanie nieznane o podtytuł "Opis Skytyi przez Herodota" i 53 stronach (Bibliografia, s.169, poz.8).

5) Parallèle historique entre l'Espagne et la Pologne aux 16e, 17e et 18e siècles. Traduit par Erazm Ryczakowski (Paryż 1835).

Wydanie znane bez wymienionej na karcie tytułowej noty biograficznej Leonarda Chodźki o Lelewelu – wydanie nieznane z ową notą (Bibliografia, s.63, poz.359).

6) Polska Odradzająca się czyli Dzieje polskie od roku 1795... (Bruksela 1836).

Wydanie znane bez karty okładowej - wydanie rzadsze z kartą okładową: Paryż 1837 (Bibliografia, s.68-69, poz. 405).

7) Uwagi nad Mateuszem herbu Cholewa (Warszawa i Wilno 1811).

Wydanie znane o 178 stronach - wydanie rzadsze o dodrukowanych w Warszawie w 1812 r. stronach 179-182, znane w dwóch wariantach: a) i b) o różnej ilości wierszy na tych stronach. (Bibliografia, s.4-5, poz.6-7).

Z siedmiu wymienionych pozycji znajdujących się w naszym księgozbiorze, cztery po bliższym zbadaniu okazały się właśnie wydaniem typowymi i znanymi - a nie owymi ciekawszymi i poszukiwanymi. Tylko w trzech wypadkach udało się odnaleźć rzeczy dotąd mniej znane: egzemplarz "Dodatku do Teodora Wagi Historii Książąt i Królów Polskich. Panowanie Stanisława Augusta" (Warszawa 1819) z wybitą na ostatniej stronie pieczęcią J.Węckiego i J.Zawadzkiego, "Uwagi nad Mateuszem herbu Cholewa" (Warszawa i Wilno 1811) z owym Dodatkiem o stronach 179-182, wariant b) - i wydanie "Polski Odradzającej się" (Bruksela 1836) z zachowaną okładką o odmiennym adresie wydawniczym: Paryż 1837.

O ile pierwsza^{wa}/przykłady mimo pewnej rzadkości nie mają większego znaczenia, o tyle sprawa druga przynosi dane dotyczące tego dzieła Lelewela, dotąd mniej zbadane.

Egzemplarz "Polski Odradzającej się" w Bibliotece Śląskiej pochodzi, jak wskazuje ekslibris, z "Księgozbioru Muzeum Po-kuckiego imienia Starzeńskich w Kołomyi", przeszedł zaś do nas po wojnie ze Zbiornicy Księgozbiorów Zabezpieczonych". Ta praca Lelewela ma całą historię, którą wyczytać można w jego "Listach emigracyjnych" wydanych przez Helenę Więckowską⁴⁾. Cytowana już Bibliografia Lelewełowska H.Hleb-Koszańskiej i M.Kotwiczówny podaje, iż większość egzemplarzy tego dzieła nie posiada karty okładowej, tylko tytułową z datą: "Bruxella, w drukarni P.J.Vogleta...1836".

⁴⁾ Joachim Lelewel: Listy emigracyjne. Wydała... Helena Więckowska. Kraków, T.1(1948) - 5(1956).

Ponieważ z drugiej strony wiadomo, że na okładce adres wydawniczy brzmiał całkiem inaczej: "Paryż, w Księgarni Polskiej...1837" było domniemanie, iż są to właściwie dwie edycje różne. "Powstaje przypuszczenie, że druk miał jedną edycję z datą 1836, nadto wydanie tytułowe z 1837 r." - formuluje to Bibliografia H.Hleb-Koszańskiej i M.Kotwiczówny. Z listów Lelewela do Leonarda Chodźki, Eustachego Januszkiewicza, Waleriana Pietkiewicza, Antoniego Roślakowskiego, Karola Różyckiego, Maurycego Wrońskiego i Walentego Zwierkowskiego z lat 1836-1837 wynika, iż druk owego niewielkiego dziełka trwał długo i napotykał na przeszkody.

"Począłem drukować po polsku, ale to nie pójdzie w kurs, aż Straszewicz wyda po francusku" - donosi Lelewel Pietkiewiczowi 2 września 1836 r. i niemal w tych samych słowach Zwierkowskiemu o dzień później (J.Lelewel: Listy emigracyjne. T.2, Nr 342, s.67). W połowie października przesyła Lelewel Chodźce "Kawałek Polski Odradzającej się" (Nr 351, s.78), zaraz jednak potem pisze Pietkiewiczowi, że "druk nieco przerwał" (Nr 352, s.81). Ostatniego dnia tegoż miesiąca donosi Chodźce: "Nowego zecera złapałem. Nie wiem, jak długo mi będzie dotrwały, ale się spodziewam, że ... skończy Polskę Odradzającą się" (Nr 357, s.86). Rzecz jednak widocznie przeciągała się nadal, skoro dopiero 16 lutego 1837 powiadamia Zwierkowskiemu: "Polskę Odradzającą się kończę drukować" (Nr 373 s.106). Jednak już w 10 dni później występują nowe trudności: 27 lutego tegoż roku 1837 donosi Lelewel Zwierkowskiemu, iż "Polska Odradzająca się doznała przerwy w druku, teraz się kontynuuje. Najdalej z końcem marca skończona będzie" (Nr 376, s.109). Wreszcie "Prima aprilis 1837" komunikuje Zwierkowskiemu: "Wczoraj posłałem Ci resztę Polski Odradzającej się" (Nr 382, s.115), a 11 kwietnia Wrońskiemu: "Skończyłem w tych dniach druk... dziełka... nie widząc kiedy go w kurs puszczyć, bo mój edytor Straszewicz wstrzymuje rozchód, aż wprzód po francusku wyda" (Nr 384, s.119). Są też widocznie jakieś trudności finansowe, gdyż 2 czerwca 1837 r. Lelewel donosi Pietkiewiczowi: "Nie wiem, czy i za dwa miesiące z drukarni wykupię

ją zdołam" (Nr 395, s.131), a dopiero 11 lipca napisze do Roślakowskiego: "Wykupiłem tedy mą Polskę Odradzającą się..." (Nr 403, s.139) oraz w dwa dni później do Różyckiego: "Dzieje moje Polski Odradzającej się puściłem w kurs" (Nr 404, s.140). I na koniec - po roku - finał całej historii (jakże charakterystyczny!) z listu do Januszkiewicza z 5 sierpnia 1838: "Na Polsce Odradzającej się miałem czystego awantażu 500 fr. To cud!" (Nr 463, s.211).

Jeśli przytoczyliśmy tu owo dłuższe calendarium wydawania "Polski Odradzającej się", to uczyniliśmy tak dlatego, iż z zacytowanych własnych słów Lelewela do przyjaciół wiadać chyba wyraźnie, iż był tylko jeden nakład tego dzieła, jaki napotkał na wiele przeszkód - a nie dwa.

Druga sprawa, na jaką nie zwrócono dotąd uwagi w odniesieniu do "Polski Odradzającej się", to jej okładka - owa tak rzadko spotykana okładka z datą: Paryż 1837. Zachowana szczęśliwie w egzemplarzu Biblioteki Śląskiej, zdradza nam ona pewien nieznany dotąd szczegół.

Okładka ta była ongiś przyklejona ściśle do dwóch białych kartek zeberkowanego papieru, wziętego specjalnie na ten cel, odmiennego w zupełności od całej książki, tłoczonej na papierze gładkim, bez jakiegokolwiek znaków. Były to więc jakby wklejki introligatorskie, mimo iż książeczka nie była oprawiona, tylko zbroszurowana. Czas wykruszył częściowo klej, odkrył wnętrze owych kart. Okazało się, że na ową, tak rzadko zachowaną okładkę "Polski Odradzającej się" użyto jednostronnie drukowanych ulotek z jakiejś uroczystości polskiej na emigracji, tłoczonych po francusku na różowym papierze. Ów różowy kolor zachował się wewnątrz do dzisiaj, natomiast na niegdyś pustej stronie, na której dodrukowano potem tytuł okładkowy Lelewelowskiej "Polski Odradzającej się" spelił już obecnie i nabrak żółtawych tonów. Tytuł ów jest odmienny typograficznie całkowicie od właściwej karty tytułowej na samej książce. Niestety, ulotka nie podaje miejsca, daty ani instytucji urządzającej ową uroczystość. Nie cała też jest jednako czytelna. Można ją przeczytać w miejscach rozklejonych, a pod światło w tych, gdzie

jest jeszcze nadal zlepiona z wspomnianymi wklejkami, natomiast tam, gdzie przylepiona jest do grzbietu książki, odczytanie tekstu jest trochę wątpliwe - delikatny zaś papier, stary klej i wiek - bądź co bądź 120 lat wieku książeczki nie bardzo pozwalają na próbę amatorskiego ich rozklejenia.

Tytuł ulotki brzmi "Programme de la Fête". Cztery punkty Programu zapowiadają po francusku:

- 1e. De 7 heures du matin à 9 heures on travaillera, au son de la musique à l'ordonnance de L.L.Montagne. (Właściwie odczytanie drugiego wiersza w pierwszym zdaniu nie jest zupełnie pewne wskutek słabej jego widoczności przez zlepienie w tym miejscu ulotki z grzbietem okładki).
- 2e. Vers 11 h. aura lieu l'inauguration de la chapelle Saint Thadée, patron de Kosciuszko.
- 3e. A 2 h. précises, aura lieu le banquet sous une tente.
- 4e. A 4 h. auront lieu différents jeux, courses, qui seront suivies d'un bal qui s'ouvrira à 8 h.

I na końcu, u dołu ulotki ogłoszenie: On trouvera sur place des restaurants à des prix modérés.

Ten krótki tekst ma trzy cechy charakterystyczne: słowo "Kościuszko" drukowane jest przez "s" a nie przez "ś" (a więc Kosciuszko). W punkcie 4 słowo "różne" drukowane jest po francusku przez "d" ("différends"), a w ogłoszeniu końcowym słowo "restauracje" bez "t" na końcu ("Restaurants"). O ile pierwsza cecha wskazuje na francuski skład odczonek, bez znaków diakrytycznych polskich, o tyle dwie dalsze zachowują pisownię sprzed jej reformy w 1832 r., spowodowanej nowym wydaniem Słownika Akademii Francuskiej w tym roku. Wobec chwiejnej przez czas pewien pisowni w tym okresie (jak to zwykle bywa po wprowadzeniu zmian) dopuszczalne są tu dwie możliwości: bądź około r.1836-1837, kiedy to na odwrocie ulotek drukowano kartę okładkową "Polski Odradzająca się", stosowano jeszcze gdzieś tam pisownię dawną, bądź też jako materiału na okładki "Polski Odradzająca się" użyto jakichś ulotek dawniejszych w charakterze makulatury.

Trudno oczywiście byłoby dziś zidentyfikować ściśle ulotkę omawianą - tak szczupłą, pozbawioną elementów, które by mogły ułatwić jej odszukanie w zbiorach ulotnych druków emigracyjnych. Użycie jej na okładki Lelewelowskiej "Polski Odradzającej się" tłumaczy może zarazem poniekąd fakt nie zachowania się na ogół owych okładek w naszych zbiorach - o ile przyjmie się, że i w innych egzemplarzach użyto na ten cel podobnych lub może nawet takich samych ulotek. Może wskutek słabego papieru po prostu zaczęły odklejać się wcześniej i niszczyć? Może też spostrzeżono się, jak lichą oprawę dano dziełu o dużym jednak znaczeniu, m.in. aktualno-politycznym (w "Listach emigracyjnych" Lelewela czytamy, jak ferment na emigracji wzbudziło to pismo, sięgające przecież przedstawieniem wypadków po koniec powstania 1831 r.). Może zaczęto po prostu celowo usuwać owe okładki, pozostawiając raczej dzieło bez zwierzchniej oprawy, tak niestosownej. W każdym razie zachowanie się tej, nieopisanej dotąd okładki na "Polsce Odradzającej się" w egzemplarzu Biblioteki Śląskiej czyni zeń dziś jeden z rzadszych i ciekawszych okazów druków Lelewelowskich.

Ważniejsze jest niewątpliwie znalezisko drugie w Bibliotece Śląskiej w zakresie naszych Lelewelianów - niespodziewane i nie zaawizowane w zakresie istoty odkrycia przez "Bibliografię" H.Hleb-Koszańskiej i M.Kotwiczówny, a odnoszące się do dwóch egzemplarzy pierwszego wydania "Eddy" z 1807 r., przy czym oba te egzemplarze przynoszą - każdy z osobna - inne a nieznane dotąd szczegóły.

To pierwsze dzieło Lelewela, ogłoszone w Wilnie w 1807 r., jeszcze za jego czasów studenckich, ściągęło na siebie częściowo uwagę jednej z autorek "Bibliografii" - Heleny Hleb-Koszańskiej - już na jakiś czas przed ogłoszeniem "Bibliografii" drukiem. W programowej rozprawce: "Wytyczne Bibliografii Joachima Lelewela"⁵⁾ podkreśla Hleb-Koszańska: "Na-
kład "Eddy" ... z r.1807 posiada warianty o odmiennej pagi-

5) Biuletyn Państwowego Instytutu Książki. R.1 z.1, Łódź 1948 s.4.

naoci i różnej pisowni w tytule. Odmiany te da się rozpoznać jedynie na podstawie pełnego zespołu cech bibliograficznych". Wydając drukiem "Bibliografię utworów Lelewela" w 4 lata później, autorki jej podały bliższe szczegóły tej sprawy: egzemplarze pierwszego wydania "Eddy" z 1807 r. są, jeśli idzie o tekst, typograficznie identyczne, natomiast mają dwie różne karty tytułowe. Na jednym, częściej spotykanym wydaniu tytuł brzmi: "Edda czyli Księga religii dawnych Skandynawii mieszkańców", motto zaś wzięte z Phedra i położone pod tytułem wydrukowane zostało w dwóch linijkach. Wydanie rzadsze, reprezentowane w "Bibliografii" wzmianką o egzemplarzu z Biblioteki Czartoryskich, ma na karcie tytułowej słowo "Księga" wydrukowane przez początkowe "X" ("Xięga"), motto zaś wytłoczone jest w jednej linijce druku (Bibliografia, poz.1, s.3).

W Bibliotece Śląskiej istnieją dwa egzemplarze tego dzieła, oba o karcie tytułowej ze słowem "Księga" przez "K", obu też motto wydrukowane jest w dwóch linijkach - a więc raczej bardziej znanego typu. Jednak tylko - pozornie, gdyż dokładniejsze zbadanie tych egzemplarzy okazało i pewne odmienności ich między sobą - na co dotychczas nikt nie zwrócił uwagi - i pozwoliło na odkrycie w jednym z nich cennych a nieznanych dotąd zupełnie materiałów Lelewelowskich.

Rozpamiętując po latach - w 1858 r., równe sto lat temu - swoje "Przygody w poszukiwaniach i badaniu rzeczy narodowych polskich", w ten sposób oceniał Lelewel z perspektywy 40 lat swe młodzińcze próby na Uniwersytecie Wileńskim: "Samopas puszczony, chwyciłem za polskie kursa, byle czas zapełnić... Głównie szukałem historii..." Wspomina dalej Lelewel założone na Uniwersytecie Wileńskim pod koniec r.1805 "Towarzystwo doskonalącej się młodzi w naukach i umiejętnościach", przemienione w r.1808 w "Towarzystwo Filomatyczne" - zaczątek późniejszego "Towarzystwa Filomatów": "Zawiazywane między uczniami towarzystwa naukowe otwierały pole do popisywania się... Wydanie "Eddy" 1807 było tego owocem...⁶⁾

6) J.Lelewel: "Przygody w poszukiwaniach i badaniu rzeczy narodowych polskich", Poznań 1858, s.8-9.

W korespondencji Lelewela z tych czasów znajdujemy bliższe szczegóły o powstaniu "Eddy". W liście do brata z Wilna, z dn. 12 lipca 1807 r., znajdujemy następującą wzmiankę: "... kiedy mi już wszystkie roboty i nauki brzydnąć zaczynały, poradzono, żebym się drukiem zabawiał. Chwyciłem się może nadto prędko tej rady, i zacząłem od tej "Eddy", którą widzisz; pierwszy jedynie w niej arkusz jest moją całkowicie robotą... Reszta zaś jest tylko skróceniem opisu Malleta. Śmielej więc od cudzej przeistoczonej zaczynałem pracy".⁷⁾ Dalszy ciąg listu mówi o trudnościach z wydrukowaniem "Eddy" - dzieła niezamożnego studenta: "Darowałem Zawadzkiemu ten pięcioarkuszowy rękopism, on 300 egzemplarzy wybił, z których jest 10 tylko na pocztowym papierze... Wszystkie te 300 egzemplarzy on mnie wzajem darował, dając jakoby zadatek na dalsze zabawy... Tymczasem oddałem mu nazad "Eddę" wzięwszy sobie z niej dotąd tylko 30 egzemplarzy..." (op. cit., s. 101). W ten sposób 21-letni Lelewel rozpoczyna swoje kalkulacje wydawnicze, które prowadzić będzie przez całe życie, z rzadkim zazwyczaj - jak widzieliśmy przy "Polsce Odradzającej się" profitem dla siebie.

W liście do brata z 2 stycznia 1808 r. Lelewel nawiązuje znów do owych transakcji z "Eddą" ("Zawadzki... darował, a potem zakupił wszystkie egzemplarze...", s. 110), zarazem jednak w miejsce początkowego zadowolenia autorskiego przychodzą... skrupuły. "Pisałem Ci naprzód i widziałeś "Eddę" drukowaną. Namówiono mnie do tego, chwyciłem się, ale po wydrukowaniu zacząłem się lękać, ba i żałować... Tekstu francuskiego (wspomnianego poprzednio Malleta) w ręku nie miałem, mogły więc być omyłki. Byłem w obawie, ale że już było ... teraz dostałem na pożyczenie toż dzieło po francusku innej edycji, przetrząsałem na nowo i nie wiele omyłek, które najwięcej z częstego przepisywania wynikły, znalazłem..." (s. 110). Dalszy list do brata z 11 lutego 1808 r. raz jeszcze wraca do kwestii owych omyłek w "Eddie": "Tę razą przeprawiam kilka exemplarzyków "Eddy". Po jej wydru-

7) J. Lelewel: Listy. Oddział pierwszy. Listy do rodzeństwa pisane .T.1. Poznań 1878, List L., s. 100-101.

kowaniu pisałem Ci, że się bardzo trwożyłem ... Dostałem ją po francusku edycji późniejszej... i jeden szczególnie, ale za to potężny błąd znalazłem, który, ile mogę miarkować, nie z różnicy edycji, ale z niezrozumienia poszedł. Żeby go naprawić, trzeba na stronie 29 wymazać całkiem..." - i tu Lelewel cytuje owo zdanie, myląc się zresztą w podaniu strony, gdyż błąd ów mieści się nie na stronie 29 ale na 39 (op.cit.s.115).

Przytoczyliśmy tu dłuższe ustępy z listów Lelewela w tych sprawach, by wskazać na ów ciążący na młodym uczniu krąg korygowania błędów "Eddy", z jakim wiążą się ściśle oba nasze egzemplarze, tym właśnie poprawkom i przeróbkom głównie poświęcone, a dotąd całkowicie niezbadane i nie opisane. Stąd egzemplarze te można by nazwać egzemplarzami korektorskimi. Pierwszy z nich przedstawia jakby stadium początkowe druku: z zachowaniem pewnych błędów, które w wydaniu powszechnie znanym z 1807 r. zostały już usunięte. Egzemplarz drugi zaś - odmienny trochę od tamtego, gdyż z wprowadzonymi już poprawkami - stanowi dawny własny egzemplarz autorski Lelewela, opatrzony na karcie tytułowej jego podpisem, wewnątrz zaś - na marginesach stron - wielką ilością odręcznych jego not, poprawek i uzupełnień, wyzyskanych potem częściowo w drugim wydaniu "Eddy" z 1828 r. Egzemplarz ten ma więc wartość i autografu Lelewela, i jego rękopisów, i ciekawego dokumentu warsztatu literackiego - a tym wyższą, że nie notowany w korespondencji Lelewela ani w dotychczasowym piśmiennictwie, stanowi pozycję do dzisiaj całkowicie nieznaną.

Pierwszy z owych dwóch egzemplarzy "Eddy" z 1807 r. - ten, w którym istnieją jeszcze błędy, poprawione już potem w wydaniu znanym - pochodzi z księgozbioru Szembeków z Poręby, z klocka zawierającego 7 następujących dzieł Lelewela: 1). Edda (Wilno 1807), 2). Rzut oka na dawność litewskich narodów (Wilno 1811), 3). Uwagi nad Mateuszem herbu Cholewa (Warszawa i Wilno 1811), 4). Śpiewy historyczne J.U.Niemcewicza (Warszawa 1817), 5). Dodatek do Teodora Wagi Historji Książąt i Królów Polskich. Panowanie Stanisława Augusta

(Warszawa 1819), 6). Ostatnie lata panowania Zygmunta Staro-
rego (Warszawa 1821), 7). Historyczna paralella Hiszpanii
z Polską (Warszawa 1831).

Oczywiście nie sposób w artykule, który ma częściowo cha-
rakter komunikatu, wyszczególnić wszystkie, drobne czasem
błędy drukarskie, jakie odróżniają ten nieznany dotąd eg-
zemplarz od powszechnie znanych, już poprawionych. Można
je tutaj tylko niejako zaawizować, odkładając na później
drobiazgowo zestawienie owych różnic.

W każdym razie jest rzeczą charakterystyczną, że najwię-
cej błędów, względnie niedbałego składu, niewyrównania li-
nii itp., spotykamy w pierwszym arkuszu "Eddy"; malejąca
ich liczba w następnych zdaje się wskazywać na to, że mło-
dociany autor już sam więcej ich dopilnowywał lub wydawcę -
Zawadzkiego - czy też składaczy druku do tego zachęcał.

Niemniej uwaga czytelnika, nastawiona na wychwytywanie
drobnych różnic pomiędzy egzemplarzem Szembekowskim "Eddy"
z błędami drukarskimi a powszechnie znanym egzemplarzem
"Eddy" z tymi samymi błędami już poprawionymi, napotyka już
w tym młodzieńczym i szczupłym dziele Lelewela tu i ówdzie
na charakterystyczne cechy jego swoistego stylu. Chcąc np.
podkreślić, że Skandynawowie prowadzili wojny i wyprawy
łupieskie, powie o nich, że byli "zabawni rozboystwem i
woyną" (s.14) - to znaczy "zabawiali się wojną". To Lelewe-
lowskie zamiłowanie do niespodziewanych nowotworów języko-
wych stało się powodem jednej ciekawej omyłki drukarskiej -
w tym właśnie Szembekowskim egzemplarzu "Eddy" z błędami.
Drukarz, czy to przez pomyłkę, czy źle odczytawszy niewy-
raźne pismo, czy właśnie nastawiony na zaskakujące neolo-
gizmy autora - w zwrocie "czas przyyscia tego" (s.10 przy-
pis b) słowa "przyyscia tego" wydrukował razem, dając
"e pochylone" (é), czyli - traktując ów zlepek jako normal-
ny drugi przypadek od jakiegoś przymiotnika "przyjściaty" -
neologizmu, jakiego by się chyba i sam Lelewel nie powsty-
dził. Możemy sobie wyobrazić, z jaką pasją poprawiał autor
to słówko, skreślając jego poprawne w tym przypadku "e po-
chylone" i rozdzielałając ów sztuczny zlepek na dwie części.

W poprawnym wydaniu "Eddy" znajdujemy już tylko formę właściwą: "czas przyyscia tego".

Zauważmy na koniec, że omówiony w "Bibliografii" H.Hleb-Koszańskiej i M.Kotwiczówny egzemplarz "Eddy" z Biblioteki Czartoryskich o owej odmiennej karcie tytułowej ("Księga" drukowana przez "X": "Xięga") jest też wydaniem już poprawionym z błędów, identycznym pod względem tekstu i druku z owymi o karcie tytułowej "Księga" przez "K". Egzemplarz Szembekowski "Eddy" jest jak na razie jedynym odszukanym egzemplarzem wydania z błędami, niemal - unikatem. Łatwo go zresztą rozpoznać, nie szukając daleko za omyłkami w tekście: wystarczy rzucić okiem na stronę 12 - w egzemplarzu z błędami zamiast cyfry 12 wydrukowano 2.

Ów drugi egzemplarz "Eddy" z 1807 r. ze zbiorów Biblioteki Śląskiej - dawny własny egzemplarz autorski Lelewela - został zakupiony po wojnie od Julii Mękickiej-Szałajkowej, a pochodzi ze zbiorów Julii i Rudolfa Męckich; posiada też ekslibris Julii Mękickiej sporządzony przez Rudolfa Męckiego. Na karcie tytułowej spotykamy podpis Lelewela, podobny zasadniczo do innych jego podpisów, np. do podobizny autografu na portrecie Lelewela rysowanym przez Maurina, a litografowanym przez Villain'a w 1832 r.⁸⁾ Na podpisach swych Lelewel umieszczał często imię po nazwisku. W naszym egzemplarzu przed nazwiskiem figuruje litera J.W młodzień-
czym, trochę fantazyjnym wykonaniu jest ona dziwnie upodobniona w kształcie do następującego I z pierwszej litery nazwiska. Autentyczność podpisu Lelewela, w tym przypadku z owym fantazyjnym inicjałem, potwierdziła prof.Helena Więckowska - autorytet jeśli idzie o rękopisy Lelewelowskie - w liście do autorki z 9.5.1958, stwierdzając zarazem, że zna podobne młodzieńcze podpisy autora "Bibliograficznych Ksiąg dwojga".

8) Zob.reprodukcja w "Dziełach" J.Lelewela, T.1. Materiały autobiograficzne. Opracowała Helena Więckowska. Warszawa 1957, tablica między str.56-57.

Tuż obok nazwiska figurują dwie, trochę mało czytelne literki, jakby K W. Prof. Więckowska sugeruje, że może jest to UW i oznacza "Uniwersytet Wileński". Kto wie też, czy liter tych nie należało by raczej odczytać jako K N i czy nie mogłyby w takim przypadku oznaczać "kandydata nauk"? Obok podpisu data - podwójna data z zaboru rosyjskiego: 18/30 Czerwca 1807. Data o tyle cenna, że pozwala ustalić, iż w tym czasie "Edda" była już wydrukowana. Data ta zgadza się z ustępem cytowanego listu Lelewela do brata z 12.7.1807: "... zacząłem od tej "Eddy", którą widzisz...". Jeśli "Edda" w czerwcu 1807 r. była już wydrukowana, mógł ją istotnie przesłać bratu przed owym listem, albo razem z nim; obie te możliwości zaś dopuszcza ów zwrot o "Eddie" we wspomnianym liście.

Egzemplarz autorski "Eddy" liczy - podobnie jak wszystkie inne wymienione jej odmiany - 55 stron tekstu i XV stron indeksu nazwanego: "Nazwiska podług abecadła w Nowey Eddzie będące" i "Porządku rzeczy" - brak w nim natomiast dolepionej w innych egzemplarzach kartki z nadrukiem "Omyłki" i erratami. Spośród owych 55 stron tekstu 36 zawiera mniej lub więcej liczne, krótsze i dłuższe poprawki i uzupełnienia wyszłe spod pióra samego Lelewela. Z XIII stron indeksu nazwisk tylko na dwóch są nieznaczne uzupełnienia; "Porządek rzeczy", obejmujący strony XIV-XV, nie nosi na sobie w ogóle śladów zmian autorskich. Pamiętamy z przytoczonego przed chwilą już po raz drugi listu do brata z 12.7.1807 r. iż pisał w nim Lelewel o "Eddie": "... pierwszy jedynie arkusz jest moją całkowicie robotą... Reszta zaś jest tylko skróceniem opisu Malleta". Otóż jest rzeczą ciekawą, iż właśnie w tym pierwszym arkuszu "Eddy" najmniej znajdujemy odręcznych poprawek i uzupełnień autora: na 16 stron zaledwie 5 małych, czysto formalnych skorygowań wyraźnych błędów drukarskich, nie wchodzących w treść - a nie istotne jakieś zmiany i dodania. Natomiast wiele takich faktycznych uzupełnień znajdujemy w dalszej części "Eddy" - tej, której w liście do brata nie uważał za "moją całkowicie robotę", lecz za "skrócenie opisu Malleta". Teraz jakby chciał to nadrobić.

A teraz na kilku przykładach zobaczymy, jaki zachodzi stosunek pomiędzy trzema tekstami: pierwotnym przed poprawkami, samymi poprawkami i tekstem drugiego wydania "Eddy" z 1828 r., które zostało tak bardzo przerobione i zmienione, iż stanowi właściwie niemal całkiem inne dzieło. Jak zobaczymy, wiele z uwag Lelewela, skreślonych odręcznie na naszym egzemplarzu "Eddy" w wydaniu z 1807 r. z Biblioteki Śląskiej, ma swoje odpowiedniki w starszym o lat 20 jej przekształconym gruntownie wydaniu.

Oto parę dowodów:

Wymieniając na s.20 "Eddy" z 1807 r. "Oddziały Eddy" dopisuje Lelewel obok wydrukowanej nazwy "Wieszczby Woli czyli Woluspa" atramentem słowo: "Wafthrudnismal". Na s.8. "Eddy" z 1828 r. czytamy w tym miejscu: "Woluspa...Wafthrudnismal...".

Na tejże stronie "Eddy" z 1807 r. u dołu drukowanego ustępu opowieści o zagubie świata dopisuje Lelewel taką zwrotkę: "Milożcie! uważaycie święta, wielcy i mali. Za córa Heimdala ochę opowiadać boga wojny, dawne przepowiedzenia, których mię nauczono: zaćmienie Bogów".

A oto jak wygląda analogiczny tekst wydrukowany na s.11 "Eddy" z 1828 r.:

"Milożcie a słuchaycie! świętego rodu, więksi i mniejsi; towarzysze Heimdalla! Walfodura sztuki ochę opowiedzieć: starodawne powieści. Nie dawniejszego nieznam."

Na s.32 "Edda" z 1807 r. opowiada o domu, "w którym wszystko złotem lyskało, były złote naczynia, wszystko złoto, stąd wieki tamte są zwane wieki Złote". Obok tego ustępu dopisał Lelewel uzupełniające określenie o owym domu: "w którym Bogowie wiele złota nakuli, narobili".

W "Eddzie" z 1828 r. na s.109 powtarzają się określenia zarówno z tekstu drukowanego z 1807 r. jak i z dopisanego na nim ręcznie w naszym egzemplarzu:

"Założono kuźnie, aby kuć złoto. Rzędy na konie, domowe naczynia ze złota tak że to był wiek złoty".

Tych parę przykładów, zaczerpniętych z większej ilości, wystarczy chyba, by wykazać, że notatki rękopiśmienne Lele-

wela na jego egzemplarzu autorskim pierwszego wydania "Eddy" z 1807 r. mają - niezależnie od wartości rękopisu Lelewela - swój własny walor również jako pewne pomysły redakcyjne przetworzenia pierwszego wydania "Eddy" z r.1807 w wydanie drugie z r.1828.

Tak by wyglądał w skrócie przegląd Lelewelianów w Bibliotece Śląskiej - nie wielu, lecz ukazujących nam kilka pozycji rzadkich, częściowo dotąd zupełnie nieznanych, i - jak sądzimy - ciekawych i wartościowych. Byłoby rzeczą pożądaną, by dokonano podobnych przeglądów - oby z bogatszymi wynikami - i w innych bibliotekach polskich. Wydaje się to szczególnie godne zalecenia dzisiaj, kiedy zarysowuje się pewien renesans osobowości badawczej Lelewela, zapoczątkowany m.in. obecnym pełnym wydaniem jego "Dzieł" - i kiedy zbliża się setna rocznica jego śmierci (1861).

Janina Berger-Mayerowa

MAPY I ATLASY XV - XX W.

WYSTAWA KARTOGRAFICZNA

(10 III - 30 IV 1958 r.)

Jednym z przejawów pracy kulturalno-naukowej Biblioteki Śląskiej są organizowane przez nią periodyczne wystawy zbiorów.

Po uzyskaniu przez Bibliotekę Śląską w jesieni 1957 r. większych pomieszczeń - wśród nich dwóch sal wystawowych - zorganizowano kolejno: wystawę starych druków (7 X - 23 XI 1957), wystawę poświęconą Stanisławowi Wyspiańskiemu (28 XI 1957 - 28 II 1958) oraz wystawę kartograficzną map i atlasów od XV - XX w. (10 III - 30 IV 1958).

Na zorganizowanie jej złożyło się kilka przyczyn. Przede wszystkim chodziło o spopularyzowanie kartografii wśród społeczeństwa, szczególnie wśród młodzieży szkół średnich i studentów. Wystawa miała również na celu pokazanie choć części tych zasobów kartograficznych, którymi dysponuje Biblioteka. Poza tym była pewnego rodzaju zakończeniem pierwszego etapu prac biblioteczno-kartograficznych, tj. skatalogowania wszystkich atlasów i map oprawnych.

Była to pierwsza na szeroką skalę zakrojona wystawa kartograficzna na Śląsku. Poza Biblioteką Śląską żadna inna instytucja w naszym województwie nie posiada tak bogatych zbiorów kartograficznych, których zasoby wystarczyłyby na zorganizowanie podobnej wystawy.

Całość wystawy stanowiło 370 eksponatów, ułożonych w 36 gablotach. Złożyły się na nie mapy i atlasy ze zbiorów własnych, jak również fotokopie map najważniejszych lub typowych, dla możliwie jak najpełniejszego zobrazowania przedstawianych zagadnień czy okresów. Całość uzupełniały książki, ilustracje, zdjęcia wybitnych badaczy i podróżników oraz mapki szlaków ich podróży.

Wystawa podzielona była na dwie zasadnicze części: kartograficzną i geograficzną. Pierwsza obejmowała trzy działy: historię kartografii, rozwój kartografii polskiej oraz mapy Śląska; druga - przedstawiała rozwój horyzontu geograficznego oraz szlaki badaczy i podróżników polskich.

Historię kartografii otwierały fotokopie pierwocin kartografii ludów pierwotnych, najdawniejszych narodów kulturalnych oraz kilkanaście typowych mapek średniowiecza. Pokazano również kilka średniowiecznych mapek arabskich i mapy żeglarskie (portolany) z tego samego okresu.

Wśród dawnych atlasów na wyróżnienie zasługiwały artystycznie wykonane karty tytułowe kilku z nich, ("Table des cartes des Pays Bas...", Bruxelles 1712), jak również niezwykle rzadkość - atlas H. Friexa, bezskutecznie poszukiwany przez J. Lelewela. Zainteresowanie zwiedzających budziła również oryginalna mapa Belgii z XVII wieku w kształcie lwa.

Bogato reprezentowany był dział historii kartografii polskiej. Otwierały go fotokopie map, na których po raz pierwszy widniały tereny Polski. Z kolei szły pierwsze mapy Polski: fragmenty mapy Wapowskiego oraz kilka wydań mapy Śląska Wacława Grodeckiego. Z XVII wieku wystawiono mapy T. Makowskiego oraz L. Beauplana. Wśród map XVIII wieku znajdowała się pierwsza szczegółowa mapa Polski R. Zannoniego z 1772 r. Z kartografii polskiej od XVIII do XX wieku znaleźć można było prawie wszystkie pozycje kartograficzne.

Drugą salę zajmowały mapy Śląska. Najstarsza z nich w atlasie Sebastiana Münstera z 1552 roku, przedstawiała pierwszy kartograficzny obraz Śląska. Następna z kolei to najstarsza szczegółowa mapa Śląska Marcina Helwiga z 1561 roku. Na szczególne wyróżnienie zasługiwała zabytkowa mapa Ziemi Pszczyńskiej Hindenberga z 1636 r. Została ona obecnie opracowana naukowo przez Ludwika Musioła, którego praca na ten temat ma się ukazać wśród wydawnictw Biblioteki Śląskiej.

W dziale rozwoju horyzontu geograficznego zilustrowano dzieje poznania ziemi począwszy od starożytności do naszych czasów. Wyróżniono takie zagadnienia, jak znajomość świata, ludów starożytnych, horyzont geograficzny wieków średnich, zdobycze epoki wielkich odkryć geograficznych oraz badania

wnętrzy kontynentów. Dział ten zamknęła historia wypraw polarnych z ostatnimi badaniami z okazji Międzynarodowego Roku Geofizycznego włącznie.

Odrębny dział wystawy poświęcono badaczom i podróżnikom polskim. Większość eksponatów stanowiły tu książki. Uzupełnieniem było kilka mapek szlaków podróży, zdjęć i portretów.

Ozdobą wystawy jak również ładnym i rzadkim eksponatem był globus nieba z XVII wieku wypożyczony na wystawę z Muzeum w Cieszynie.

Uwzględniając potrzeby nauczycieli geografii i studentów, zgromadzone w ostatnich dwóch gablotach wybór dzieł odnoszących się do historii kartografii i kartografii ogólnej.

Frekwencja na wystawie, szczególnie pod koniec jej istnienia była duża. Codziennie przez sale wystawowe przesunęło się przeciętnie od 30 do 40 osób. Wystawę zwiedziło również kilkanaście wycieczek młodzieży szkół średnich oraz kilka grup studentów uczelni śląskich.

Biorąc pod uwagę wypowiedzi zwiedzających, stwierdzić należy, że wystawa spotkała się z dużym zainteresowaniem społeczeństwa śląskiego. Większość wypowiedzi się za celowością urządzania podobnych wystaw kartograficznych.

Rozszerzając wiadomości z dziedziny kartografii wśród uczącej się młodzieży, ukazała Wystawa szerokie możliwości wykorzystania zbiorów kartograficznych Biblioteki Śląskiej.

Henryk Kot

Z DZIEJÓW KSIĄŻKI POLSKIEJ NA GÓRNYM ŚLĄSKU

Wspomnienie o bibliotece "Dziedziectwa"

Obok biblioteki Zboru Ewangelickiego w Cieszyńsku i biblioteki w Muzeum, skupiających w sobie kilka zabytkowych księgozbiorów miejscowych, istniał w Cieszyńsku w latach międzywojennych jeszcze jeden ^{wiekszy} księgozbiór o wartości zabytkowej i naukowej, a mianowicie biblioteka katolickiego towarzystwa kulturalno-oświatowego, znanego pod nazwą "Dziedziectwo Błog. Jana Sarkandra dla ludu polskiego na Śląsku". Mieścił się ów księgozbiór w dość dużej sali na pierwszym piętrze oficyny przy Starym Targu 4 w zespole bibliotek cieszyńskich tworzył - jak się okaże - ogniwo bardzo cenne.

Biblioteka Zboru nie uległa w czasie ostatniej wojny zniszczeniu, natomiast takie zespoły w Muzeum Cieszyńskim, jak Biblioteka "Czytelnia Ludowa", księgozbiór po J.I. Kraszewskim i biblioteka Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego były poważnie zagrożone. Uznano je za surowiec papierniczy przeznaczony na makulaturę i tylko dzięki staraniom kustosa Muzeum Wiktora Kargera nie zostały całkowicie zniszczone. Wiktor Karger zwlekał bowiem z wydaniem "makulatury" motywując to tym, że księgozbiory przed zniszczeniem trzeba dokładnie przejrzeć i zatrzymać z nich mimo wszystko rzeczy najważniejsze i najcenniejsze, np. silesiaka, czasopisma itp. Zwłokę tę udało się przeciągnąć aż do końca wojny. Dzięki temu biblioteki te przetrwały okupację i choć uszczuplone oraz częściowo poniszczone zostały w Cieszyńsku i wróciły po wojnie na swoje dawne miejsce.

Inny los spotkał bibliotekę "Dziedziectwa". Jedynym dla niej ratunkiem w tych czasach mogło być przewiezienie jej do Muzeum, gdzie - podobnie jak księgozbiorom muzealnym - udałoby się jej zapewne przetrwać złe czasy. Cóż, kiedy litościwy dla książek kustosz Karger nie wiedział w ogóle

o jej istnieniu i wobec tego nie mógł się o nią zatroszczyć. Członkowie zarządu "Dziedzictwa" znaleźli się w niemieckich obozach koncentracyjnych (księża: Leopold Biłko, Jerzy Marekwica i Rudolf Tomanek) lub opuścili Cieszyn (jak ks. Franciszek Trombala), a poza nimi nie znalazł się nikt, kto by skuteczniej zajął się jej zabezpieczeniem. W r.1940 władze okupacyjne przeznaczyły ją na makulaturę, a likwidacja ta była tak dokładna, że w Cieszynie po bibliotece tej pozostało jedynie... wspomnienie.

Bibliotekę "Dziedzictwa" poznałem dość dobrze, bo latem 1931 roku pracowałem w niej nad zinwentaryzowaniem pewnej dość dużej partii książek, jakie wtedy do niej wpłynęły. Składała się ona z dwóch oddzielnych zespołów, mianowicie z biblioteki polskich teologów w Widnawie i księgozbioru pozostałego po ks. Józefie Londzinie (1862-1929). Dziejom biblioteki widnawskiej i jej działowemu katalogowi poświęcił w jednym z poprzednich numerów Biuletynu Informacyjnego Biblioteki Śląskiej osobny artykuł Franciszek Szymiczek¹⁾, wspomnienie należy się również owemu drugiemu zespołowi, którego zniszczenie jest stratą o wiele większą i dotkliwszą...

Kim był ks.Londzin, tego tutaj przedstawiać nie potrzeba²⁾. W dziejach kultury umysłowej Śląska Cieszyńskiego znaczenie jego przyrównać by można do roli, jaką sto lat wcześniej spełnił tu Leopold Jan Szersznik (1747-1814), twórca pierwszej publicznej biblioteki w Cieszynie i połączonego z nią muzeum. Jako założyciel Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego w Cieszynie i właściwy twórca jego zbiorów, jako historyk i bibliograf należy Londzin do postaci najzasłużeńszych na Śląsku, a pamiętajmy, że był równocześnie działaczem narodowym i politycznym, profesorem, redaktorem, posłem itd.

1) Franciszek Szymiczek: Biuletyn Informacyjny Biblioteki Śląskiej R.2. O katalogu działowym Biblioteki Teologów we Widnawie. 1957 nr 4(8) s.208-213.

2) Obszerniejszy życiorys ks.J.Londzina napisał Emanuel Grim. - Roczniki Towarzystwa Przyjaciół Nauk na Śląsku R.2:1930 s.68-95.

Tworząc "Muzeum Śląskie" Towarzystwa Ludoznawczego w Cieszynie gromadził Londzin z dużym znanstwem m.in. książki, rękopisy, czasopisma i archiwalia. Część zebranych rzeczy układał w składnicy muzealnej Towarzystwa, a rzeczy ważniejsze, jako potrzebne mu w pracy, zatrzymywał u siebie ³⁾. Powstawały w ten sposób dwie jak gdyby biblioteki: jedna w składnicy i druga, na pewno cenniejsza, w prywatnym mieszkaniu, ale obydwie w zamierzeniach Londzina tworzyły jedną całość, przeznaczoną dla przyszłego muzeum. Tak się jednak złożyło, że testament jego, sporządzony dopiero w czasie krótkiej choroby tuż przed śmiercią, przeznaczył książki znajdujące się w mieszkaniu nie Towarzystwu Ludoznawczemu, lecz "Dziedziectwu" i ono też przejęło je, wzbogacając w ten sposób swoją bibliotekę.

Wraz z nieżyjącym już przyjacielem moim Karolem Frankiem zabraliśmy się latem 1931 roku do zinwentaryzowania spuścizny po ks. Londzinie. Co za przyjemne wspomnienie! W środku salki, której połowę zajmowała solidnie oprawiona biblioteka widnawska, zastaliśmy na podłodze bezładną hałdę książek i broszur, które mieliśmy ułożyć na półkach i spisać. Przemieszaną gruntownie hałdę rozkładowaliśmy w ten sposób, że ustawialiśmy książki na wolne półki, dzieląc je na kilka działów. Na regale tuż obok wejścia znalazł się dział czasopism, po drugiej stronie drzwi dział "silesiaca", obok niego na życzenie właścicieli wyodrębniono wydawnictwa "Dziedziectwa", dalej jeszcze dział literatury pięknej, a na półce między oknami "naukę". W środku salki, obok szaf, na które przy ścianach nie było już miejsca, ustawiliśmy jeszcze jeden duży nowy regał, przeznaczony na pomieszczenie "teologii".

O słuszności aforyzmu, że przez książki poznaje się w pewnym sensie także ich właścicieli, przekonałem się tu po raz pierwszy w sposób niejako "klasyczny". Obcując przez wiele tygodni ze spuścizną po wielkim działaczu, poznałem doskonale jego zainteresowania, dorobek, metodę pracy, stosunki z ludźmi, podejście do wielu rzeczy, a głównie do świata książek. Obok coraz to większego ładu w bibliotece

3) Przypomina się tu dobrze podpatrzony obrazek, utrwalony przez Zofię Kossak w opowiadaniu "Krzak gorejący". W: Nieznany kraj. Katowice 1958 s.223-229.

wrosła też moja koperta z materiałami do bibliografii ks.Londzina⁴⁾, a równocześnie poznawałem z bliska dokumenty i materiały do historii Śląska w XIX wieku w źródłach, jak się okaże, najcenniejszych. A oto krótka zapamiętana przezemnie charakterystyka poszczególnych działów biblioteki Londzina.

Tuż obok drzwi dwa duże regały szczelnie wypełnione dużymi tomami oprawnych czasopism. Ilościowo górowała tu "Gwiazdka Cieszyńska" wraz z poprzedzającym ją "Tygodnikiem Cieszyńskim" i "Przeglądem wypadków politycznych" w idealnym komplecie. Pismo to kompletowano w dwóch egzemplarzach porównawszy od roczników najstarszych, to znaczy od r.1848, i rokrocznie dołączano tu po dwa egzemplarze nowego rocznika. Drugi tak idealnie kompletny egzemplarz miał się pono znajdować jedynie w lwowskich zbiorach Ossolineum. Obok "Gwiazdki" piętrzyły się poprawiane roczniki innych pism cieszyńskich, nadchodzących do redakcji tejże "Gwiazdki". Ks.Londzin jako jej wydawca i redaktor po Pawle Stalmachu (1824-1891) miał piękny zwyczaj, że nadchodzące pisma skrzętnie gromadził i z końcem roku dawał je do oprawy. Kiedy jakiegoś numeru zabrakło, wtedy administrator "Gwiazdki" K.F.Sabath przed oddaniem danego rocznika do oprawy uzupełniał wszystkie braki w innych administracjach. Dzięki tym zwyczajom biblioteka Londzina posiadała najbogatszy zbiór pism śląsko-cieszyńskich w idealnych kompletach. Przypominam sobie, że były tu pisma (np. "Gazeta Kresowa" wydawana we Frysztać), których już potem w żadnej innej bibliotece nie spotkałem. Do działu tego włączyliśmy także takie periodyki, jak "Lud", "Reformaacja w Polsce", "Gryf", "Zaranie Śląskie" itp. Ogółem dział ten ojął 122 pozycje w kilkuset oprawnych tomach.

Dział "silesiaca", choć niezbyt liczny, bo obejmował tylko 872 pozycje, był trzonem całej biblioteki. Podręczniki szkolne, literatura dewocyjna i wszystkie wydawnictwa luźniej ze Śląskiem związane nie weszły do tego działu, bo obejmować on miał tylko te rzeczy, które Śląsk traktowały

4) Ludwik Brożek: Bibliografia pism ks.Józefa Londzina. - Zaranie Śląskie R.9:1933 s.84-102.

jako zagadnienie główne. Było tu bezmała wszystko co dotyczyło Śląska Cieszyńskiego, to też "Bibliografia druków polskich w Księstwie Cieszyńskim" wydana przez Londzina w trzech tomikach (1904, 1922, 1923), może śmiało być uważana za katalog tego działu. Było tu sporo, jak się później przekonałem, rzeczy bardzo rzadkich i unikatowych, że wymienię chociażby taki "Pierwszy dzień obiorczy w Polskiej Ostrawie 13 maja 1848" Adolfa Kolaczka (Cieszyn 1848, Prochaska) znany nam dziś jedynie ze streszczenia, zrobionego na podstawie egzemplarza tej biblioteki przez Tadeusza Regera. Obok rzeczy drukowanych włączyliśmy do tego działu także kilka rękopisów, m.in. ks. Londzina, oraz zbiory jego notatek i materiałów do prac napisanych i zamierzonych. Poddziałem "silesiaków" był zbiór wydawnictw własnych "Dziedzictwa", uzupełniony innymi dziełami i drukami, wytkoczonymi w tej drukarni (łącznie 84 pozycji). Pełną bibliografię wydawnictw "Dziedzictwa" podają monografie wydane na jego 50-lecie ⁵⁾ i 60-lecie Towarzystwa ⁶⁾. Wśród druków wykonanych dla innych instytucji przeważały podręczniki szkolne i naukowe, wydawane przez księgarnie cieszyńskie B. Kotuli i "Kresów".

"Silesiaca" w szerszym zakresie znajdowały się również w innych działach biblioteki londzinowskiej. I tak dział nazwany literackim (242 pozycje) obejmował przeważnie literaturę i wydawnictwa ludowe, a więc obok poszczególnych autorów, przeważnie cieszyńskich, wcielono do tego działu typową literaturę ludową w postaci wydawnictw jarmarcznych, kalendarzy itp. Znalazł się tu dorobek wydawniczy księgarza cieszyńskiego Edwarda Feitzingera, jeszcze w początkach XX wieku masowo rozpowszechniającego literaturę typowo jarmarczną, oraz liczne kalendarze cieszyńskie, których tradycja sięgała lat pięćdziesiątych XIX wieku. W dziale teologicznym (849 pozycji) teologii właściwej było niewiele, natomiast półki tego działu zapełnione były literaturą dewo-

5) Rudolf Tomanek: Dorobek półwiekowej działalności oświatowej 1873-1923. Cieszyn 1924.

6) Franciszek Trombala: Na 60 lecie "Dziedzictwa" błog. Jana Sarkandra. Cieszyn 1934.

cyjną katolicką i ewangelicką, a więc kancjonałami, modlitewnikami, postyllami, żywotami świętych itd. Grube mszały, wycofane z kościołów śląskich, i różne wydania biblij nadawały temu działowi wygląd bardzo poważny. Dział książek naukowych (682 dzieł) obejmował ludoznawstwo i dość dobrze rozbudowaną historię, a zwłaszcza historię szkolnictwa. Do działu tego włączyliśmy także różne wydawnictwa naukowe i popularno-naukowe, nadsyłane do redakcji "Gwiazdki Cieszyńskiej" w postaci egzemplarzy okazowych i recenzyjnych. Ostatni wreszcie dział, obejmujący rzeczy z zakresu polityki, polityki społecznej, statystyki, ustawodawstwa i parlamentaryzmu (738 pozycji) nie zdziwi w bibliotece działacza społecznego i politycznego oraz posła najpierw do parlamentu wiedeńskiego a potem do sejmu warszawskiego. I tu było sporo rzeczy śląskich, m.in. komplet wydawnictw sejmowych opawskich.

Uporządkowana w ten sposób biblioteka londzinska obejmowała jeszcze jeden dział, którego prawie nie tknęliśmy, bo zabrakło nam na to czasu, a był to z całą pewnością dział najcenniejszy. W dużym staroświeckim kufrze pod oknem mieściła się spuścizna po Pawle Stalmachu, przejęta wraz z "Gwiazdka" przez Londzina. Składały się na nią grube, oprawne w skórę księgi kasowe ze spisami prenumeratów "Gwiazdki" (wspomina je Jan Kubisz)⁷⁾, pliki listów i różnych papierów, m.in. rękopis "Gramatyki języka polskiego" przesłany przez Stalmacha na konkurs Ossolineum, gdzie współzawodniczył z nagrodzoną pracą Antoniego Małeckiego. Przejrzałem wówczas tylko jeden plik listów pisanych do Stalmacha, a natrafiłem w nim na epistoły takich ludzi, jak Lompa, Miarka, Roger, Bogedain i Ligoń...⁸⁾. Jedna z szaf stojących w środku salki była szczelnie wypełniona plikami listów skierowanych do redakcji "Gwiazdki" i ks.Londzina. Przy pobieżnym

7) Jan Kubisz: Pamiętnik starego nauczyciela. Cieszyn 1928 s.163-164.

8) Ludwik Brożek: Kilka listów górnośląskich do Pawła Stalmacha. - Zeszyt Śląskie R.12:1936 z.2 s.105-119.

tylko przeglądnięciu materiałów natrafiłem m.in. na listy Konopnickiej i na autograf "Roty", przesłany przez poetkę Londzinowi w r.1910⁹⁾. Tu też spoczywał spory pakiet papierów ze spuścizny po Andrzeju Cinciale (1825-1898), obejmujący kilkaset listów Stalmacha i innych działaczy cieszyńskich z lat 1840-1850¹⁰⁾.

Bibliotekę "Dziedzictwa" wzbogaciły jeszcze w latach następnych inne zapisy i dary, toteż w r.1939 przedstawiała ona pierwszorzędny i jedyny w swoim rodzaju warsztat dla badaczy nad dziejami Śląska Cieszyńskiego. Z chwilą wybuchu wojny, jak to już nadmieniono, zabrakło ludzi, którzy by skuteczniej pomyśleli o jej zabezpieczeniu. Dopóki nie opieczętowały jej nowe władze, dopóty to i owo z niej ukradkiem wynoszono. Wspomniany już K.F. Sabbath oraz księgarz Bernard Dziedziak wynosili roczniki "Gwiazdki Cieszyńskiej", by je ukryć gdzieś poza biblioteką, a piszący te słowa zabrakł na przechowanie kilka rękopisów, m.in. autograf "Pamiętników" Stalmacha, rękopiśmienne materiały i notatki ks. Londzina itp. Gdzieś w listopadzie 1939 r. bibliotekę opieczętowano a wiosną 1940 roku załadowano ją na wozy i pod strażą policji wywieziono na stację kolejową, do zbiornicy makulatury. Można się domyślać, że to i owo udało się jeszcze zabrać robotnikom zatrudnionym przy załadunku "makulatury" na wagony, ale i to, praktycznie rzecz biorąc, przepadło.

Po wojnie zetknąłem się przypadkowo z kilku ocalonymi pozycjami biblioteki londzinowskiej. Prezesowi "Dziedzictwa" ks.L.Bilce, wręczył ktoś notesik Londzina z notatkami z podróży jego, do Paryża w r.1919; Gustawowi Morcinkowi ofiarował ktoś bardzo rzadką książeczkę Tessaroczyka o najślawniej-

9) Ludwik Brożek: Kilka słów o "Rocie" M.Konopnickiej. - Zamię Śląskie R.8:1932 z.1 s.54-56. Autograf "Roty" tamże s.26.

10) Jedynym śladem po tych listach jest praca Londzina: Przyczynek do historii początków ruchu narodowego na Śląsku Cieszyńskim. W: Księga Pamiątkowa ku uczczeniu 40 rocznicy założenia stowarzyszenia "Jedność" w Cieszynie. Cieszyn 1926 s.109-130.

szych przepowiedniach ¹¹⁾, kilka starych mszałów i biblii z tej biblioteki zawędrowało do Archiwum Wojewódzkiego w Katowicach (skąd przekazano je do Biblioteki Śląskiej), a jakaś partia książek dziwnym sposobem ocknęła się w bibliotece Kurii Biskupiej w Katowicach. Być może, że w składnicy "makulatury" zrobiono jeszcze jakiś przegląd i cenniejsze rzeczy przekazywano do takiej czy innej instytucji - w ten też zapewne sposób ocalał i ów inwentarz biblioteki widnawskiej, opisany przez F.Szymiczka. Ale to jedyne ślady po tej naprawdę bardzo cennej bibliotece.

W akcji niszczenia polskości na Śląsku w okresie okupacji, cios wymierzony w bibliotekę "Dziedzictwa" okazał się ciosem bardzo celnym, bo za jednym zamachem zlikwidowano najcenniejsze pamiątki z okresu odrodzenia narodowego na Śląsku Cieszyńskim. Strata to tym większa, że pewne nagromadzone tu materiały o pierwszorzędnym znaczeniu, a mam tu na myśli głównie owe zespoły epistolarne Cinciały, Stalmacha i Londzina, czekały dopiero na przejrzenie i opracowanie. Nawet nie wiemy, cośmy stracili - i to we wspomnieniu naszym o tej bibliotece jest najsmutniejsze.

Ludwik Brożek

11) Antoni Tessarczyk: Przepowiednie najskawniejszych proroków i wieszczów o przyszłych losach Europy. Cieszyn 1850 K.Prochaska ss.35. Ks.Londzin poświęcił temu drukowi osobny artykuł: Śląskie wydanie przepowiedni o Polsce. - Gwiazdka Cieszyńska R.1920 nr 22. O tym, że egzemplarz ofiarowany Gustawowi Morcinkowi pochodził ze zbiorów Londzina, świadczy ślad po naklejce z sygnaturą w pewnym oznaczonym miejscu na okładce.

NOTATKI O WYDAWNICTWACH

LOEFFLER Karl: Einführung in die Katalogkunde. 2.Aufl. Neu bearbeitet von Norbert Fischer. Stuttgart 1956 Anton Hiersmann^{8°} ss. 163.

W 1956 ukazało się drugie wydanie znanej książki Karola Loefflera: Einführung in die Katalogkunde ¹⁾. Loeffler postawił sobie jako zadanie przedstawienie zasadniczych zagadnień związanych z katalogowaniem i nasuwających się w związku z tym trudności ze względu na rozbieżności odmiennych systemów katalogowania. Autor przeznaczył tę książkę nie tylko dla fachowców ale również dla naukowców i zwykłych czytelników, którzy na skutek nieznanomości przedmiotu natrafiają nieraz na wielkie trudności przy wyszukiwaniu potrzebnych książek.

Po krótkim wstępie dotyczącym historii katalogów, autor przechodzi do omówienia poszczególnych rodzajów katalogów, znajdujących się we współczesnych bibliotekach. Zaczyna od katalogu alfabetycznego, któremu poświęca dużo miejsca, aby przejść do omówienia różnych rodzajów katalogów systematycznych, obowiązujących w Niemczech i w innych krajach, wreszcie przechodzi do katalogu przedmiotowego. Książkę uzupełnia krótkie omówienie katalogów centralnych i drukowanych, wydawanych przez poszczególne biblioteki.

Książka Loefflera zyskała sobie duży rozgłos, dzięki jasnemu wykładowi, podaniu dość suchego tematu w formie dostępnej i zajmującej, niepozbawionej nawet dowcipu, szczególnie w ustępach, gdy omawia różne nowości w zakresie bibliotekarstwa.

¹⁾ Loeffler Karl: Einführung in die Katalogkunde. 2.Aufl. Neu bearbeitet von Norbert Fischer. Stuttgart 1956.

Przeszło 20 lat minęło zanim ta ciekawa i potrzebna książka doczekała się powtórnego wydania. Podjął się tego zadania Norbert Fischer, gdyż autor tej książki zmarł w roku jej ukazania się. Fischer z całym pietyzmem odniósł się do dzieła Loefflera, nie zmienił niczego w jego układzie, dokonał tylko pewnych skreśleń a głównie przeprowadził uzupełnienia konieczne na skutek zmian, które życie przyniosło.

Omawia obecnie obowiązujące instrukcje katalogowania w różnych krajach ze specjalnym uwzględnieniem Niemiec. Zatrzymuje się trochę dłużej nad katalogiem dziesiętnym, wobec tego, iż jest on podstawą katalogu systematycznego bibliotek technicznych, które wraz z rozwojem techniki w tym okresie ogromnie się rozwinęły. System dziesiętny znalazł głównie zastosowanie w dziedzinie bibliografii i dokumentacji. Dalej wspomina ^{Fischer} o projektach stworzenia jednego światowego katalogu systematycznego, opartego na systemie dziesiętnym. Omawia po krótku systemy klasyfikacji: James Duff Browna, rozwijającą się pod wpływem Cuttera, klasyfikację Library of Congress i system Blissa.

Nieliczne uzupełnienia dokonane przez Fischera są mało wyczerpujące i pozostawiają wrażenie, jak gdyby 20 lat tak bogatych w wynalazki i udoskonalenia w różnych dziedzinach, w zakresie bibliotekarstwa przyniosły bardzo mało.

Janina Łempicka

GAWRECKI Drahoslav, Budovy polských knihoven. Zpráva ze studijní cesty. Ostrava 1957 Státní vědecká knihovna v Ostravě. 4° ss.193, 1 nlb. Powiel.

Książka Drahosława Gawreckiego jest sprawozdaniem z podróży naukowej do Polski. Celem podróży, którą odbył dyrektor Gawrecki w towarzystwie inżyniera Viléma Götz'a, dyrektora Státní Technické Knihovny v Brně, było zapoznanie się z polskim budownictwem bibliotecznym, połączone ze zwiedzeniem kilku największych bibliotek naukowych w Polsce. W kolejnych rozdziałach swego sprawozdania przedstawia Drahosław Gawrecki cel, organizację i program podróży oraz szczegółowe sprawozdanie ze zwiedzenia bibliotek w Krakowie, Łodzi, i Warszawie. Dalej omawia projekty nowych gmachów niektórych bibliotek (m.in. Biblioteki Śląskiej w Katowicach), których budowa jest zamierzona oraz ogólnie zagadnienia współczesnego budownictwa bibliotek, dając zestawienie literatury dotyczącej normalizacji w budownictwie i urządzeniach bibliotek poszczególnych rodzajów (wiejskich, miejskich, wojewódzkich) w Polsce. Załączony spis wyboru literatury polskiej i obcej na tematy bibliotekarstwa (zagadnienia dokumentacji naukowej, bibliografii architektury i budownictwa, bibliotekarstwa naukowego) jest wykazem wydawnictw ofiarowanych Gościom czechosłowackim przez poszczególne ośrodki, które zwiedzali.

Osobny rozdział poświęcił Drahosław Gawrecki wymianie doświadczeń z pracownikami łódzkich bibliotek. Doświadczenia polskie, zwłaszcza Łodzi - miasta uprzemysłowionego, drugiego co do wielkości w Polsce, uważa dyrektor Gawrecki za nierównie pouczające i aktualne dla bibliotekarstwa czeskiego, stojącego właśnie przed reorganizacją bibliotek publicznych i przed opracowaniem zasad współpracy bibliotek różnego typu.

W przypisach zawarte jest zestawienie literatury odnoszącej się do budowy bibliotek: Szkoły Głównej Planowania i Statystyki, Głównego Urzędu Statystycznego, Centralnej Biblioteki Technicznej i Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie, Biblioteki Akademii Górniczo-Hutniczej i Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie i Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi.

W końcowych uwagach Drahośław Gawrecki wyraża nadzieję, że materiały zebrane podczas podróży po Polsce pomogą zagadnienie budownictwa bibliotek w Czechosłowacji należycie ustawić w opinii społeczeństwa a doświadczenia polskie przyczynią się do podjęcia prac, dotąd zaniedbanych.

Zbigniew Biedrzycki

Z ŻYCIA BIBLIOTECZNEGO
BRONISŁAW KORASZEWSKI

Wystawa w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej
w Opolu

(15 VI - 20 VII 1958)

W ramach Dni Opolu, w porozumieniu z Towarzystwem Rozwoju Ziemi Zachodnich, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna zorganizowała wystawę poświęconą życiu i działalności Bronisława Koraszewskiego (1864-1924), założyciela, wydawcy i redaktora "Gazety Opolskiej" (1890-1922). Uroczystego otwarcia wystawy dokonał w dniu 15 czerwca wiceprzewodniczący WRN w Opolu, Franciszek Adamiec, w obecności licznie zebranych przedstawicieli nauki i kultury, prasy i radia. Następnie oddał głos doc.dr Jackowi Koraszewskiemu, synowi Bronisława, dyrektorowi Biblioteki Śląskiej, który przybył na otwarcie wystawy wraz z liczną grupą pracowników Biblioteki Śląskiej. W przemówieniu swym poruszył on szereg nieznanych szerszemu ogółowi szczegółów z życia Ojca, przez co postać redaktora Koraszewskiego zarysowała się wyraziście, a życie jego i walka o polskość Ziemi Opolskiej stały się zebrany bardziej bliskie i oczywiste.

Starannie opracowany przez Halinę Gąszożyńską, bibliotekarkę Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu, scenariusz wystawy ukazał tło polityczne i społeczne działalności Bronisława Koraszewskiego, jego życie i walkę polityczną na łamach Gazety Opolskiej, jego udział w kampaniach wyborczych do parlamentu, w agitacji plebiscytowej i wszędzie tam, gdzie można było podjąć walkę o polskość Śląska. Kol.Gąszożyńska oprowadziła zebranych po wystawie dając obszerny i ciekawy komentarz słowny do eksponatów. W dziewięciu gablotach pokazano wiele ciekawych materiałów (czę-

ściowo dostarczonych z Biblioteki Śląskiej w Katowicach) takich, jak plakaty i broszury agitacyjne z okresu plebisytu, mapy i wykresy ilustrujące stosunki narodowościowe na Śląsku, fotokopie kilku numerów Gazety Opolskiej z najbardziej charakterystycznymi artykułami Bronisława Koraszewskiego, dokumenty władz niemieckich kwalifikujące Redaktora Gazety Opolskiej jako "niebezpiecznego działacza politycznego", liczne książki i plansze.

Oprawę graficzną wystawy przygotował Zbigniew Kowal, portret Bronisława Koraszewskiego wykonał artysta plastyk Stanisław Bober.

Wystawa cieszyła się dużą frekwencją. Wśród zwiedzających znaleźli się ludzie pamiętający jeszcze działalność Redaktora Gazety Opolskiej: Bronisław Kania, Paweł Szejca i małżonkowie Klara i Feliks Kapilasowie. Byli oni honorowymi gośćmi Organizatorów Wystawy. Żałować należy, że tak ciekawa wystawa nie została powtórzona w Katowicach, gdzie Bronisław Koraszewski znalazł miejsce wiecznego spoczynku.

(red.)

Jubilat Biblioteki Śląskiej

Dnia 26 maja 1958 r. w Bibliotece Śląskiej obchodzono niecodzienną uroczystość. Starszy bibliotekarz Feliks Dłubek ukończył w tym dniu 80-ty rok życia oraz 35 rok pracy w bibliotekarstwie.

Jubilat urodził się 26 maja 1878 r. w Strzyżewie pow. Ostrów, woj. Poznańskie. Po ukończeniu szkół służył w wojsku niemieckim w pułku Dragonów Wirtemberskich w Stuttgardzie, 3 lata przebywał w Szwajcarii, 3 lata w Paryżu i 8 lat w Londynie, gdzie pracował jako fryzjer. Dzięki pobytowi w tych krajach opanował kilka języków. W 1917 r. zaciągnął się w szeregi armii Hallera, z którą wrócił do Polski. Brał udział w powstaniach śląskich, pracując najpierw jako łącznik między Komendą Powstańczą a Komisją Alianoką, a następnie jako telefonista w Oleśnie.

W roku 1922 zamieszkał w Katowicach i podjął pracę w Bibliotece Sejmu Śląskiego, która przekształciła się następnie w Śląską Bibliotekę Publiczną, obecną Bibliotekę Śląską. W czasie okupacji zwolniony z pracy w Śląskiej Bibliotece Publicznej nie przyjął niemieckiej Volkslisty i pracował do końca wojny jako pracownik fizyczny. W 1945 r. Feliks Dłubek był jednym z pierwszych spośród dawnych pracowników Biblioteki, którzy zgłosili się do pracy w zniszczonej i ograbionej w czasie działań wojennych Bibliotece. Obecnie, po 35 latach pracy w naszej instytucji, mając 80 lat, jest doskonałym pracownikiem, sumiennym, obowiązkowym i dokładnym. W 1957 r. Feliks Dłubek został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, a z okazji 35-lecia pracy i 80-lecia urodzin otrzymał nagrodę Ministra Kultury i Sztuki.

W uznaniu zasług Biblioteka Śląska urządziła w dniu jego osiemdziesiątych urodzin uroczystość z udziałem Dyrekcji i wszystkich pracowników. W imieniu Dyrekcji głos zabrał Dyrektor Biblioteki Śląskiej doc.dr Jacek Koraszewski, który podkreślił zasługi kol.Dłubka jako długoletniego pracownika i złożył mu serdeczne życzenia zdrowia oraz dalszej owocnej pracy. W imieniu pracowników przemawiała przewodnicząca Rady Zakładowej Zw.Zaw.mgr Zofia Frankowa, a po wręczeniu upominków urodzinowych wszyscy pracownicy Biblioteki Śląskiej złożyli Jubilatowi serdeczne życzenia.

Janina Woźnicka

NOWE NABYTKE KSIĄŻKOWE (w wyborze)

Historia

- APPIANUS Alexandrinus Appian z Aleksandrii:
Historia rzymska. Przełożył, opracował
i wstępem opatrzył Ludwik Piotrowicz.
(Wyd.1). Wrocław 1957 /rz. / Zakład im.
Ossolińskich Wyd.PAN 8°
T.1.s.XXVI, 365, 1 nlb., tabl.11, err.(1957)
T.2. s.404, tabl.18 (1957)
Polska Akademia Nauk.Komitet Nauk o Kul-
turze Antycznej. Biblioteka Przekładów
z Literatury Antycznej. I,2. 116037 II
- BANKOWSKI Piotr: Archiwum Stanisława Au-
gusta. Monografia archiwoznawcza. War-
szawa 1958 Państw.Wyd.Nauk.8° s.315,
4 nlb., tabl.4, err. Naczelna Dyrekcja
Archiwów Państwowych. 115959 II
- BIDEZ Joseph: Kaiser Julian. Der Untergang
der heidnischen Welt. (Übertragen von
Hermann Rinn). Hamburg (1956) Rowohlt 8°
s.243, 13 nlb. Rowohlts Deutsche Enzyklo-
pädie. 26.Sachgebiet Geschichte. 114156 I
- BIENIARZÓWNA Janina: Z dawnego Krakowa.
Szkice i obrazki z XVII wieku. Kraków
(1957) Wyd.Liter. 8° s.230, 1 nlb. 116001 II
- BRODOWSKA Helena: Historia Polski drugiej
połowy XIX w/ieku/. <Okres kapitalizmu
przedmonopolistycznego.> (Wyd.1). Łódź
1957 Państw.Wyd.Nauk 8° s.253, 1 nlb.
Skrypty dla szkół wyższych. Uniwersytet
Łódzki. 115921 II
- BRUECKNER Aleksander: Dzieje kultury pol-
skiej. (Wstęp:Kazimierz Budzyk). Wyd.3.
Warszawa 1957 Książka i Wiedza 8°
T.1. Od czasów przedhistorycznych do
r.1506. s.XV, 1 nlb., 735, err. (1957) 115907 II
- BUSZKO Józef, DOBROWOLSKI Henryk: Udział
Galicii w rewolucji 1905-1907. Kraków
(1957) Wyd.Literackie 8° s.169, 3 nlb.,
tab.2. 86361 II

CHŁEDOWSKI Kazimierz: Rzym. Ludzie Odrodzenia. Ród Colonnów-Najazd humanistów-Rovere-Riario-Katarzyna Sforza-Otoczenie Juliusza II-Otoczenie Leona X-Chigi il Magnifico-Tullia d'Aragona-Początki Pasquina-Pietro Aretino-Baldassare Castiglione-Swiatła i cienie. (Wyd.1). (Warszawa) 1957 Książka i Wiedza 8° s.597, 2 nlb., s.tabl.44,err.

115881 II

CHOJNACKI Wł/adysław/, POSPIESZALSKI K/a-rol/ M.,SERWAŃSKI E/dward/: Materiały do bibliografii okupacji hitlerowskiej w Polsce 1939-1945. Uzupełnienia za lata 1944-1953. <Załącznik do pracy "Najnowsze dzieje Polski". T.1> (Wyd.1). Warszawa 1957 Państw.Wyd.Nauk.8° s.63, 1 nlb. Polska Akademia Nauk. Instytut Historii. Komisja Koordynacji Badań nad Dziejami 2 Wojny Światowej.

116990 II

CHRONOLOGIA polska. Praca zespołowa pod redakcją Bronisława Włodarskiego. (Przedmowa: Tadeusz Manteuffel). (Wyd.1). Warszawa 1957 Państw.Wyd.Nauk. 8° s.490, 2 nlb., err.

Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk. Nauki Pomocnicze Historii.

115876 II

DUTKIEWICZ Józef: Wybór źródeł do powstania listopadowego. Oprac.i przyg.do druku... Wrocław 1957 Zakł.im.Ossolińskich 4° s.LVIII, 268. ~

Polska Akademia Nauk.Biblioteka Historyczna Roku Mickiewicza. Ser.2. Materiały źródłowe do dziejów polskich walk narodowowyzwoleńczych.

115898 II

ENGELHARDT Viktor: Die geistige Kultur der Antike. Erweiterte Neuausgabe.Stuttgart (1956) Reclam-Verlag 8° s.527, 1 nlb., s.tabl.32.

114142 I

FABIANI-MADEYSKA Irena: Odwiedziny Gdańska w XIX wieku. Z relacji polskich zebrała... (Wyd.1). Gdańsk 1957 Gdańskie Tow.Nauk. 8° s.370, 2 nlb., s.tabl.50, err.

Biblioteka Gdańska. Seria źródeł historycznych Nr 2.

115868 II

GAULLE Charles de: Mémoires de guerre.^{Paris} (1954-1956) Librairie Plon 8°

1. L'appel, 1940-1942 s.6 nlb., 680, 3 nlb., mapa 1. (1954)
- 2.L'unité. 1942-1944. s.6 nlb.,712,3 nlb., mapa 1. (1956)

115874 II

- GEMBALA Alojzy: Historia starożytnego wschodu. Warszawa 1958. Państw.Zakł.Wyd.Szkoln. 8° s.242, 1 nlb. 115953 II
- GENTZEN Felix-Heinrich: Polskie ziemie zachodnie historyczne ziemie polskie. Wybór prac. (Przedmową zaopatrzył Kazimierz Popiołek). (Wyd.1). (Katowice) 1958. Wyd. "Śląsk" 8° s.166, 1 nlb.,err. 115973 II
- GROT Zdzisław, PAPROCKI Franciszek: Szkice poznańskie. 1794-1864. (Wyd.1). Warszawa 1957.Wiedza Powszechna 8° s.218, 2 nlb. mapa 1. 116052 II
- GUDERIAN Heinz: Wspomnienia żołnierza. (Tłumaczył Jerzy Nowacki). (Wyd.1). Warszawa 1958 Wyd.Min.Obr.Narod. 8° s.416, 3 nlb., err. Biblioteka Wiedzy Wojskowej. 115930 II
- HISTOIRE Universelle. (Paris) (1957) (Raymond Queneau à la Librairie Gallimard). 8°.
Vol.1. Des origines à l'islam. Volume publié sous la direction de René Grousset et Emile G.Léonard. (Préface Émile G.Léonard). s.XXX, 2 nlb., 1862, 2 nlb.(1957)
Vol.2. De l'islam à la réforme. (Préface Émile G. Léonard). s.XXVII, 5 nlb., 2072, 1 nlb. (1957).
Encyclopédie de la Pléiade.2,4. 114150 I
- HISTORIA Polski. Opracowanie zbiorowe pod redakcją Tadeusza Manteuffla. (Wyd.1). /Warszawa/ (1957) Państw.Wyd.Nauk.4°
T.1. Do roku 1764.
Cz.1. Do połowy XV w. Pod redakcją Henryka Łowmiańskiego. s.758, 1 nlb.,tabl.6,zał.6.
Polska Akademia Nauk. Instytut Historii. 115896 II
- KARPIŃSKI Zygmunt: Losy złota polskiego podczas drugiej wojny światowej. Warszawa 1958 Państw.Wyd.Nauk.8° s.58, 1 nlb. PAN. Instytut Historii. Komisja Koordynacji Badań nad Dziejami 2 Wojny Światowej. Z pracy: Najnowsze dzieje Polski. Materiały i Studia. T.1. 117213 II

- KERSTEN Adam: Chłopi polscy w walce z najazdem szwedzkim 1655-1656. (Wyd.1). Warszawa 1958. Państw.Wyd.Nauk. 8° s.243, 1 nlb., sum. 115961 I
- KILINSKI Jan: Pamiętniki. Opracował Stanisław Herbst. (Posłowie Stanisław Herbst). (Wyd.1). (Warszawa) 1958 Państw.Inst.Wyd. 8° s.305, 3 nlb., s.tabl.12, tabl.1, mapa 1. Biblioteka Pamiętników Polskich i Obcych pod red.Wacława Zawadzkiego. 115969 II
- KIRCHMAYER Jerzy: 1939 i 1944. Kilka zagadnień polskich. (Wyd.2). (Warszawa) 1957 Książka i Wiedza 8° s.207, 1 nlb., tabl. 3, s.tabl.6, map.4. 129671 II
- KOBERDOWA Irena: Polityka czartoryszczyzny w okresie powstania styczniowego. (Wyd.1). (Warszawa) 1957 Książka i Wiedza 8° s.236, 3 nlb., tabl.4. 115871 II
- KOKOT Józef: Logika Poczdamy. (Wyd.1). Katowice 1957 Wyd. "Śląsk" 8° s.346, 1 nlb. s.tabl.2. 120833 II
- KORBONSKI Stefan: Fighting Warsaw. The story of the Polish Underground State. 1939-1945. Translated from the original Polish by F.B.Czarnowski. London (1956) George Allen et Unwin Ltd. 8° s.VI, 3-495, 3 nlb. 115894 II
- KOWECKI Jerzy: Uniwersał Połaniecki i sprawa jego realizacji. (Wyd.1). Warszawa 1957 Państw.Wyd.Nauk. 8° s.135, 3 nlb. Polska Akademia Nauk. Instytut Historii. Studia z dziejów Polski w okresie Oświecenia. 1. 115864 II
- KRAKÓW. Studia nad rozwojem miasta. Praca zbiorowa pod reakcją Jana Dąbrowskiego. Kraków (1957) Wyd.Literackie 8° s.443, 1 nlb., tabl.4, s.tabl.16. 116104 II
- KUCHOWICZ Zbigniew: Z dziejów obyczajów polskich. W wieku XVII i pierwszej połowie XVIII. (Wyd.1). (Warszawa) 1957 Lud. Spółdz.Wyd. 8° s.629, 2 nlb. 115893 II
- KULA Witold: Rozważania o historii. (Wyd.1). (Warszawa) (1958) Państw.Wyd.Nauk. 8° s.296, 3 nlb. 114159 I

- LAEUEN Harald: Polnische Tragödie. (2.Aufl.).
Stuttgart (1956) Steingrüben Verlag 8° s.359,
mapa 1. 116116 II
- LELEWEL Joachim: (Dzieła). (Wyd.1). (Warszawa) (1957) Państw.Wyd.Nauk.8°
T.1. Materiały autobiograficzne, Przygody w poszukiwaniach, Spis dzieł, Pamiętniki z roku 1830-1831, Nota autobiograficzna <o roku 1831>, Przygoda w Assche 1833, Testament. Opracowała Helena Więckowska. s.448, 3 nlb., tabl.2, s.tabl.32.
Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk. 115891 II
- LEPKOWSKI Tadeusz: Warszawa w Powstaniu Listopadowym. (Wyd.1). (Warszawa) 1957 Wiedza Powszechna 8° s.295, 1 nlb., map.2 115890 II
- ŁOWMIAŃSKI Henryk: Zagadnienie roli Normanów w genezie państw słowiańskich. (Wyd.1). Warszawa 1957 Państw.Wyd.Nauk. 8° s.202, 1 nlb., err.
Polska Akademia Nauk.Instytut Historii. 116102 II
- ŁOZIŃSKI Władysław: Prawem i lewem. Obyczaje na Czerwonej Rusi w pierwszej połowie XVII wieku. Wyd.5. Kraków 1957 Wyd.Lit-rackie 8°
T.1. Czasy i ludzie. (Przedmowa: Kazimierz Piwarski). s.XX,361, 2 nlb. (1957)
T.2. Wojny prywatne.s.XI, 1 nlb., 430, 1 nlb. (1957) 118297 III
- MAJEWSKI Jan: Gospodarstwo folwarczne we wsiach miasta Poznania w latach 1582-1644. (Przedmowa: Stanisław Hoszowski). Poznań 1957 Państw.Wyd.Nauk.8° s.VII, 1 nlb., 383 mapa 1, rés.
Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. Wydział Historii i Nauk Społecznych. Badania z dziejów społecznych i gospodarczych założone przez Franciszka Bujaka.Nr 41. 93379 II
- MALINOWSKI Władysław Pobóg: Najnowsza historia polityczna Polski 1864-1945. Londyn 1956 /b.n./ 8°
T.2.Cz.1. s.4 nlb., 665, 2 nlb. (1956) 115936 II

MATERIAŁY archiwalne do historii stosunków polsko-radzieckich. Pod redakcją Natalii Gąsiorowskiej. (Wyd.1). (Warszawa) 1957 Książka i Wiedza 8°

T.1. Marzec 1917 - listopad 1918. Opracował Aleksander Zatorski przy współudziale Felicji Kalickiej /i in./ . (Indeks osób, ważniejszych partii, organizacji i instytucji oraz wykaz ważniejszych skrótów opracował Ludomir Smosarski). (Indeks nazw geograficznych opracował Tadeusz Lenczowski). (Wstęp: Natalia Gąsiorowska). s.IX, 3 nlb., 725, 3 nlb., err.

Polska Akademia Nauk. Instytut Historii.

115877 II

MELOCH Maksymilian: Studia historyczne.

/Wstęp/: (Nina Assorodobraj, Rafał Gerber, Henryk Jabłoński). (Wyd.1). Warszawa 1958 Państw.Wyd.Nauk. 8° s.217, 3 nlb.

115951 II

MOCHNACKI Maurycy: Pisma wybrane. (Wybór i przypisy R.Janiec). (Wstęp: Jerzy Szaacki: O Maurycyu Mochnackim). (Wyd.1). (Warszawa) 1957 Książka i Wiedza 8° s.496, 3 nlb.

102260 II

NKRUMAH Kwame: Autobiografia. (Tłumaczyli /z angielskiego/ J.Smoliński i L.Grużewska). (Wiersz przełożył Włodzimierz Lewik). (Wyd.1). (Warszawa) 1958 Książka i Wiedza 8° s.328, 4 nlb., tabl.1, s. tabl.10.

115944 II

POLIBIUS Polibiusz: Dzieje. (Wyd.1). Wrocław 1957 /rz./ Zakł.im.Ossolińskich 8° T.1. Przełożył, opracował i wstępem opatrzył Seweryn Hammer. s.XXXVI, 418, 1 nlb. (1957)

Polska Akademia Nauk. Komitet Nauk o Kulturze Antycznej. Biblioteka Przekładów z literatury Antycznej.3.

116156 II

POLSKIE Towarzystwo Historyczne 1886-1956. Księga Pamiątkowa z okazji zjazdu jubileuszowego PTH w Warszawie. 19-21.X.1956. (Wyd.1). (Warszawa) (1958) (Państw.Wyd.Nauk.) 8° s.281, 7 nlb., res., sum.

85138 II

- PRÓCHNIK Adam < Henryk Swoboda > [pseud.]:
Pierwsze piętnastolecie Polski niepodległej. Zarys dziejów politycznych. (Przedmowa: Stanisław Piłski). (Wyd.1). (Warszawa) 1957 Książka i Wiedza 8° s.VI, 2 nlb., 493, 2 nlb., tabl.1, err.
Adam Próchnik: Pisma. 116094 II
- RENN Ludwig Renn Ludwik: Wojna hiszpańska. (Tłumaczyli Krzysztof Radziwiłł i Janina Zoltzer). (Wyd.1). (Warszawa) (1958) Wyd.Min.Obr.Narod. 8° s.346, 2 nlb. 115946 II
- SCHAFF Adam: Objektivni charakter historických zákonu. (Přeložili Erich Rosický a Lubos Rehaček). (Vyd.1). Praha 1957 Statni Nakl.Politické Literatury 8° s.367, 5 nlb. 115924 II
- SEREJSKI Marian Henryk: Koncepcja historii powszechnej Joachima Lelewela. (Wyd.1). Warszawa 1958 Państw.Wyd.Nauk. 8° s.429, 2 nlb., err.,rés.
Polska Akademia Nauk. Instytut Historii. 114160 I
- STERN Fritz: The varieties of history. From Voltaire to the present. Edited, selected and introduced by... New York 1956 Meridian Books 8° s.427, 5 nlb.
Meridian Books. M.37. 114152 I
- STUDIA źródłoznawcze. Commentationes. (Aleksander Gieysztor i Gerard Labuda <redaktorzy>) (Wyd.1). Warszawa 1957 Państw.Wyd.Nauk. 8o rez., rés.
1.s.334,2 nlb.,tabl.2,s.tabl.18,err.(1957)
2.s.VIII,2 nlb.,242,2 nlb.,s.tabl.2, err. (1958)
Polska Akademia Nauk. Instytut Historii. 118298 III
- SZKICE toruńskie. < XIII-XVIII w. > [Autorzy] K.Ciesielska, I.Janosz - Biskupowa [i.in.]. Pod redakcją St.Hoszkowskiego. (Wyd.1). Warszawa 1957 Wiedza Powszechna 8° s.289, 1 nlb. 116350 II
- (TEMKINOWA Hanna): Lud Polski. Wybór dokumentów. (Wyd.1). (Warszawa) 1957 Książka i Wiedza 8° s.441, 2 nlb., err. 120803 II

- THUCIDIDES Tukidydes: Wojna Peloponeska.
Z języka greckiego przełożył i przedmową
opatrzył Kazimierz Kumaniecki. Wyd.2.
(Warszawa) 1957 Czytelnik 8° s.XIX, 1 nlb.,
559, tabl.11, map luźnych 3. 115926 II
- TOMKIEWICZ Władysław: Więzień kardynała.
Niewola francuska Jana Kazimierza. (Wyd.1).
Warszawa 1957 Wiedza Powszechna 8° s.220,
2 nlb. 116096 II
- TOYNBEE Arnold J.: A study of history. Abrid-
gement of vol.1-6 by D.C.Somervell. (6
impr.). London-New York-Toronto (1956)
Oxford University Press 8° s.XIII, 1 nlb.,
617, 1 nlb., tabl.1. 115938 II
- TRUMAN Harry S.: Mémoires. Traduit de l'a-
méricain par Denise Meynier. Paris (1955-
1956) Librairie Plon 8°
1. L'année des décisions.
1. L'Amérique continue <1945> s.8 nlb.,
VI, 337. (1955)
2. De Potsdam à Hiroshima <1945-1946>
s.6 nlb., 292, 1 nlb. (1955)
2. Années d'épreuve et d'espérance.
1. L'Alliance Atlantique. <1946-1950>
s.6 nlb., 328, 1 nlb. (1956)
2. L'affaire de Corée. <1950-1952>
s.6 nlb., 358, 1 nlb. (1956) 115875 II
- WACHHOLZ Szczęsny: Rzeczpospolita Krakowska.
Okres od 1815 do 1830 r. Warszawa 1957
Wyd.Prawn. 8° s.423, 1 nlb., tabl.12,
mapa 1. 116062 II
- WASYLEWSKI Stanisław: Klasztor i kobieta.
Studium z dziejów kultury polskiej w śred-
niowieczu. 9 drzeworytów-8 inicjałów Wła-
dysława Skoczylasa. Kraków 1957 Wyd.Lite-
rackie 8° s.161, 2 nlb. 56384 II
- WINTER E/guard/: Der Böhmische Vormärz in
Briefen B.Bolzanos an F.Prihonsky. 1824-
1848. Beiträge zur deutsch-slawischen
Wechselseitigkeit. Berlin 1956 Akademie-
Verlag 8° s.III-VIII, 2 nlb., 306.
- Deutsche Akademie der Wissenschaften zu
Berlin. Veröffentlichungen des Instituts
für Slawistik. Nr 11. 115935 II

WÓJCIK Zbigniew: Polska i Rosja wobec wspólnego niebezpieczeństwa szwedzkiego w okresie wojny północnej 1655-1660. (Wyd.1). Warszawa 1957 Państw.Wyd.Nauk.8° s.49, 2 nlb.

Polska Akademia Nauk.Instytut Historii.
Odbitka z dzieła: Polska w okresie drugiej wojny północnej 1655-1660.

116967 II

WYCZAŃSKA Krystyna: Polacy w Komunie Paryskiej 1871 r. (Wyd.1). (Warszawa) 1957
Wyd.Min.Obr.Narod.8° s.359, 1 nlb.,err., rez.,rés.,Zsf.

Prace Komisji Wojskowo-Historycznej Ministerstwa Obrony Narodowej. Seria A nr 8.

116101 II

(ZIELIŃSKI Henryk, DŁUGOBORSKI Wacław): Ze wspólnych walk demokratów polskich i niemieckich. Materiały i dokumenty. /Przedmowa/ (Tadeusz Manteuffel). (Opracowali...) (Wyd.1). Warszawa 1957 Państw.Wyd.Nauk.8° s.199, 1 nlb.

86347 II

ZIENTARA Benedykt: Szkice szczecińskie <X - XVIII w.>. (Wyd.1). (Warszawa) (1958)
Wiedza Powszechna 8° s.286, 2 nlb.

Językoznawstwo

(BONDY-LEMPICKA Zofia, ARCT Stanisław): Podręczny słownik języka polskiego. Warszawa 1957 Wiedza Powszechna 8° s.8 nlb., 494, 2 nlb.

Przedruk fotoofsetowy na podstawie wydania M.Arcta z 1939 r.

99885 II

BRUECKNER Aleksander: Słownik etymologiczny języka polskiego. Ze wstępem Zenona Klemsiewicza. (Wyd.2). Warszawa 1957 Wiedza Powszechna 8° s.XVI, 805, 1 nlb.

99879 II

BUDZISZEWSKA Wanda: Żargon ochweśnicki. (Wyd.1). Łódź 1957 Zakł.im.Ossolińskich 8° s.108, 4 nlb., mapka 1, rez., rés.

Łódzkie Towarzystwo Naukowe. Wydział 1.
Nr 26.

64909 III

- The CONCISE Oxford Dictionary of current English. Edited by H.W.Fowler and F.G. Fowler based on the Oxford Dictionary. 4.edition revised by E.McIntosh.Oxford (1956) Clarendon Press 8° s.XVI, 1536. 99278 I
- DAUZAT Albert: Dictionnaire étymologique de la langue française. Par... Avec un supplément lexicologique et un supplément chronologique. (10. ed.). Paris (1957) Librairie Larousse 8° s. XXXVII, 1 nlb., 824, 1 nlb. 99295 I
- DEJNA Karol: Gwary ukraińskie Tarnopolszczyzny. (Wyd.1). Wrocław 1957 Zakł.im.Ossolińskich 8° s.164, map.9.
Polska Akademia Nauk. Komitet Językoznawczy. Prace językoznawcze.13. 64918 III
- FOWLER H.W.: A dictionary of modern English usage. By... Oxford (1957) The Clarendon Press 8° s.VIII, 742, 1 nlb. 99381 I
- Der GROSSE Duden. Wörterbuch und Leitfaden der Deutschen Rechtschreibung. Herausgegeben von Horst Klien.15.Aufl.Leipzig 1957 VEB Bibliographisches Institut 8° s.XXIX, 3 nlb., 931. 99378 I
- HEINZ Adam: Funkcja egzocentryczna rzeczownika. (Wyd.1). Wrocław 1957 Zakł.im.Ossolińskich 8° s.106.
Polska Akademia Nauk. Komitet Językoznawczy. Prace językoznawcze.14. 99848 II
- HORNBY A.S., GATENBY E.V., WAKEFIELD H.: The advanced learner's dictionary of current English. By... (8.impr.) London (1957) Oxford University Press 8° s.XXVII, 1 nlb., 1527. 99383 I
- HORNBY A.S., PARNWELL E.C.: The progressive English dictionary. By... (4.impr.). London (1956) Oxford University Press. Geoffrey Cumberlege 8° s.VI, 313. 99371 I
- JĘZYKOZNAWSTWO. Redaktor zeszytu: Leon Zawadowski. Wrocław 1957 Państw.Wyd.Nauk. 8° s.264, 1 nlb., err., rés., rez.
Uniwersytet Wrocławski im.Bolesława Bie-ruta. Zeszyty naukowe. Seria A.Nr 5. 99849 II

- KIELSKI Bolesław: Język francuski a polski.
Przyczynek do typologii języków. Wyd.2.
Łódź 1957 Zakł.im.Ossolińskich 8° s.28.
Łódzkie Towarzystwo Naukowe. 64838 II
- KIELSKI Bolesław: Struktura języków fran-
cuskiego i polskiego w świetle analizy
porównawczej. (Wyd.1). Łódź 1957 Zakł.
im.Ossolińskich 8° rez.,rés.
Cz.1. Fonetyka i fonologia. Leksykologia.
Słowotwórstwo.Fleksja.s.180, 1 nlb.,
err. (1957)
Łódzkie Towarzystwo Naukowe. Wyd.1.Nr 24. 64910 III
- KLEMENSIEWICZ Zenon: Zarys składni polskiej.
Wyd.2 rozszerzone. Warszawa 1957 Państw.
Wyd.Nauk.8° s.133,err. 99891 II
- KUCAŁA Marian: Porównawczy słownik trzech
wsi małopolskich. Wrocław 1957 Zakł.im.
Ossolińskich 8° s.408, err.
Polska Akademia Nauk. Komitet Językoznaw-
czy. Prace językoznawcze.11. 64915 III
- KUEPPER Heinz: Wörterbuch der deutschen
Umgangssprache. (2.unveränderte Aufl.).
Hamburg (1956) Claassen Verlag 8° s.420,
1 nlb. 64996 III
- KURASZKIEWICZ Władysław: Gramoty nowogrodz-
kie na brzożowej korze. (Wyd.1). (Warsza-
wa) 1957 Państw.Wyd.Nauk.8°
Zesz.A.Opracowanie językowe.s.104,
1 nlb. (1957)
Zesz.B.Fotografie i przerysy.
tabl.47. (1957) 64920 III
- LEHR-SPLAWIŃSKI Tadeusz: Studia i szkice
wybrane z językoznawstwa słowiańskiego.
(Wyd.1). Warszawa 1957 Państw.Wyd.Nauk.
4° s.447, tabl.1. 99882 II
- LEHR-SPLAWIŃSKI Tadeusz: Zarys gramatyki
historycznej języka czeskiego. Głosownia
i fleksja historyczna. Wyd.2. Łódź-Kraków
1957 Państw.Wyd.Nauk.8° s.142. Powiel.
Skrypty dla szkół wyższych. Uniwersytet
Jagielloński. 99982 II

- LEHR-SPLAWIŃSKI Tadeusz, STIEBER Zdzisław:
Gramatyka historyczna języka czeskiego.
(Wyd.1). Warszawa 1957 Państw.Wyd.Nauk.8°
Cz.1. Wstęp. Fonetyka historyczna. Dialek-
tologia.s.142,1 nlb.,mapa 1,
err. (1957) 99869 II
- LITTRÉ Emile: Dictionnaire de la langue fran-
çaise. Précédé des différentes préfaces
d'Emile Littré... des 3 articles de Saint-
Beuve (Notice sur M.Littré sa vie et
ses travaux). D'une étude d'Emile Zola
(Hugo et Littré) et du discours d'Ernest
Renan. Éd.intégrale. (Paris) 1956 Jean-
Jacques Pauvert 8°
T.1.(A,B,Ca) s.231, 1 nlb.,1541,2 nlb.
(1956)
T.2.(Ce,De) s.1854, 1 nlb. (1956)
T.3.(Di,E,F,Ga) s.2095, 1 nlb. (1956)
T.4. Ge - Ma s.2121, 2 nlb. (1957)
T.5. Me - Pl s.2059, 2 nlb. (1957) 64925 III
- ŁOPATYŃSKA Lidia: Gramatyka opisowa języka
francuskiego. (Wyd.1). Warszawa 1957
Państw.Wyd.Nauk.8° s.424,err. 99880 II
- MEILLET Antoine: Wstęp do językoznawstwa
indoeuropejskiego. (Tłumaczył z wyd.8
Tadeusz Milewski). (Wyd.1). Warszawa 1958
Państw.Wyd.Nauk.8° s.427,1 nlb.,err. 99972 II
- MOSZYŃSKI Kazimierz: Pierwotny zasięg języ-
ka praskowiańskiego. (Wyd.1). Wrocław -
Kraków 1957 Zakł.im.Ossolińskich 8° s.332,
mapa 1.
Polska Akademia Nauk. Komitet Językoznaw-
czy. Prace językoznawcze.16. 99884 II
- MYŚLENIE i język. Pod redakcją D.P.Gorskiego.
Moskwa 1957 Gosud. Izd.Političeskoj Litera-
tury 8° s.406, 2 nlb.
Akademija Nauk SSSR. Instytut Filosofii. 99877 II
- NEKOTORYE voprosy kitajskoj grammatiki.
(Otvetstvennyj redaktor: I.M.Ošanin).(Pre-
dislovie: I.(M.) Ošanin), Moskva 1957
Izd.Akademii Nauk SSSR 8° s.119, 9 nlb.
Akademija Nauk SSSR. Instytut Vostokovede-
nija. 64923 III
- NITSCH Kazimierz: Dialekty języka polskiego.
(Wyd.1). Wrocław-Kraków 1957 Zakł.im.Osso-
lińskich 8° s.122, mapa 1.
Towarzystwo Miłośników Języka Polskiego. 99899 II

ORFOGRAFIČESKIJ slovar' russkogo jazyka.
(Pod redakciej Sergeja Ivanoviča Ožegova
i Abrama Borisoviča Sapiro). Izd.2, ste-
reotipnoe. Moskva 1957, Gosud.Izd.Inostr.
i Nacional.Slovarej. 8° s.1259, 2 nlb.

Akademija Nauk SSSR. Institut Jazykozna-
nija.

99984 II

OSTLER George: The Little Oxford Dictionary
of current English. Compiled by... 3.ed.
revised and supplemented by J.Coulson.
Oxford (1957) Clarendon Press 8° s.640.

99281 I

PETR Jan: Zaimek każdy w historii i dialek-
tach języka polskiego. (Wyd.1). Wrocław
1957 Zakł.im.Ossolińskich 8° s.118, 2 nlb.,
mapa 1.

Polska Akademia Nauk. Komitet Językoznaw-
czy. Monografie polskich cech gwarowych.2.

99852 II

PIIŠCIKOVA Nina: Glagol'naja sistema jazyka
Chausa. O sootnošenii kategorij vida i
vremeni. (Wyd.1). Warszawa 1957 Państw.
Wyd.Nauk.8° s.104, sum.

Polska Akademia Nauk. Komitet Orientali-
styczny. Prace orientalistyczne. Tom.5.

99759 II

RECZEK Stefan: Nasz język powszedni. (Wyd.1).
Wrocław 1957 Zakł.im.Ossolińskich 8° s.348,
1 nlb.

99372 I

ROGET Peter Mark: Thesaurus of English words
and phrases. Classified and arranged so as
to facilitate the expression of ideas and
to assist in literary composition by...
Enlarged by John Lewis Roget. New edition
revised and enlarged by Samuel Romilly Ro-
get. Toronto London-New York (1956)
Longmans, Green and Co. 8° s.XLII, 705,
tabl.1.

99861 II

ROSPOND Stanisław: Dawność mazurzenia w świe-
tle grafiki staropolskiej. (Wyd.1). Wro-
cław 1957 Zakł.im.Ossolińskich 8° s.503,
1 nlb., s.tabl.14.

Polska Akademia Nauk. Komitet Językoznaw-
czy. Prace Językoznawcze. 15.

99883 II

ROSPOND Stanisław: Klasyfikacja struktural-
no-gramatyczna słowiańskich nazw geograficz-
nych. Wrocław 1957 Państw.Wyd.Nauk.8° s.73,
3 nlb., res.

Prace Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego.
Seria A.Nr 58.

99850 II

RUZICKA Rudolf: Der Verbalaspekt in der altrussischen Nestorchronik. Berlin 1957 Akademie-Verlag 8° s.VII, 1 nlb., 107.

Deutsche Akademie der Wissenschaften zu Berlin. Veröffentlichungen des Instituts für Slawistik. Nr 14.

99903 II

SAFAREWICZ Jan: Wybrane teksty oskijskie. Opracował... (Wyd.1). Warszawa 1957 Państw. Wyd.Nauk.8° s.53, 3 nlb., err.

Teksty do ówiozeń językoznawczych. Nr 3.

99403 I

SCHUETZ Joseph: Die geographische Terminologie des Serbokroatischen. Berlin 1957 Akademie-Verlag 8° s.XI, 1 nlb., 113.

Deutsche Akademie der Wissenschaft zu Berlin. Veröffentlichungen des Instituts für Slawistik. Nr 10.

99902 II

SCHUSTER-ŠEWC Heinz: Vergleichende historische Lautlehre der Sprache des Albin Moller. Ein Beitrag zur Geschichte der niedersorbischen Sprache. Berlin 1958 Akademie-Verlag 8° s.VIII, 2 nlb., 114.

Deutsche Akademie der Wissenschaften zu Berlin. Veröffentlichungen des Instituts für Slawistik. Nr 15.

99901 II

SIECZKOWSKI Andrzej: Struktura słowotwóroza przymiotników ozeskich i polskich. Studium porównawcze. (Wyd.1). Wrocław 1957 Zakł. im.Ossolińskich 8° s.180, err.

Polska Akademia Nauk. Komitet Językoznawczy. Prace językoznawcze. 12.

64917 III

SLOVAR' ruskogo jazyka v 4 tomach. (Redakcionnaja kollegija: M.P.Alekseev, S.G. Barchudarov [i in.]). Moskva 1957 Gosud. Izd. Inostr. i Nacion. Slovariej 8°

T.1.A - J. s.XVI, 963, 1 nlb. (1957) Akademija Nauk SSSR. Institut Jazykoznanija.

64926 III

SŁOWNIK ukraińsko-polski. Pod redakcją S.Hrabca, P.Zwolińskiego. (Wyd.1). Warszawa 1957 Państw. Wyd.Nauk.8° s.VIII, 832, err. Pracownia Filologii Ukraińskiej Instytutu Polako-Radzieckiego.

99279 I

SŁOWNIK wyrazów bliskoznacznych. Pod redakcją Stanisława Skorupki. (Wyd.1). (Warszawa) 1957 Wiedza Powszechna 8° s.XIII, 3 nlb. 448, err.

99874 II

- SZKICE z dziejów polskiej orientalistyki.
Praca zbiorowa pod redakcją Stefana Strel-
cyna. [Autorzy] M. Lewicki [i in.]. Warszawa
1957 Państw. Wyd. Nauk. 8° s. 260, 1 nlb. 85049 II
- SZOBER Stanisław: Słownik poprawnej pol-
szczyzny. (Wstęp: Witold Doroszewski).
Wyd. 3 uzupełnione. (Warszawa) 1958 [rz.]
Państw. Inst. Wyd. 8° s. 857, err. 99971 II
- SZULC Aleksander: Kompendium gramatyki histo-
rycznej języka niemieckiego. (Wyd. 1). Łódź-
Poznań 1957 Państw. Wyd. Nauk. 8°. Powiel.
Cz. 1. Wiadomości wstępne-Fonetyka. s. 148.
(1957)
Skrypty dla szkół wyższych. Uniwersytet
im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. 99804 II
- TRUSZKOWSKI Witold: Teksty łaciny potocznej.
Opracował. 8°. (Wyd. 1). Warszawa 1957 Państw.
Wyd. Nauk. 8° s. 95, 2 nlb.
Teksty do ćwiczeń językoznawczych. Nr 4. 99266 I
- WALDHORN Arthur: A concise dictionary of the
American language. By... New York (1956)
Philosophical Library 8° s. 6 nlb., 186. 99895 II
- WEBSTER Noah: Webster's new school & office
dictionary. Based upon the broad foundations
laid down by... New York (1956) Book En-
terprises, Inc. 8° s. 900, 3 nlb. 99763 II
- WOJTASIEWICZ Olgierd: Wstęp do teorii tłuma-
czenia. Wrocław-Warszawa 1957 Zakł. im. Ossolińskich 8° s. 135, 1 nlb., err. 99777 II
- ZIERHOFFER Karol: Nazwy miejscowe północnego
Mazowsza. (Wyd. 1). Wrocław 1957 Zakł. im.
Ossolińskich 8° s. 417, 1 nlb., map. 6, err.
Polska Akademia Nauk. Komitet językoznaw-
czy. Prace onomastyczne. 3. 99770 II
- ŻLABOWA Janina: Gramatyka opisowa języka
polskiego. Materiały pomocnicze. (Wyd. 2).
Łódź-Kraków 1958 Państw. Wyd. Nauk. 8° s. 263.
Powiel. Skrypty dla szkół wyższych. Wyż-
sza Szkoła Pedagogiczna w Katowicach. 99904 II

Matematyka - Fizyka - Chemia - Astronomia

- BITTER Francois: Currents, fields, and particles. By... New York-London (1956) The Techn. Press of Massachusetts Inst. of Techn. a. J. Wiley and Sons, Inc-New York, Chapman and Hall, Ltd., London 8° s. XIV, 599, tabl. 1 185212 II
- BOBRAŃSKI Bogusław, TOŁŁOCZKO Stanisław: Chemia organiczna. Książka opracowana na podstawie 7 wydania dawnego podręcznika L. Brunera i St. Tołłoczki uzupełnionego przez B. Bobrańskiego. Warszawa 1957 Państw. Wyd. Nauk. 8° s. 623, err. 185277 II
- FRIEDLANDER G(erhart), KENNEDY J(oseph) W.: Chemia jądrowa i radiochemia. (Tłumaczyli z języka angielskiego Eleonora Kotlewska i Karol Kołodziejczak). (Przedmowa do wydania polskiego: Alicja Dorabialska /i in. /). (Wyd. 1). Warszawa 1957 Państw. Wyd. Nauk. 8° s. 502, 1 nlb., err. 185216 II
- HARTMANN Werner, BERNAARD Fritz: Fotovervielfacher und ihre Anwendung in der Kernphysik. Von... Berlin 1957 Akademie-Verlag 8° s. VIII, 188. 185214 II
- HINE Jack: Physikal organic chemistry. [b.m. w.] 1956 [b.n.] 8° s. XII, 497. 185185 II
- HOUWINK R.: Elastizität, Plastizität und Struktur der Materie. Mit einem Kapitel über die Plastizität der Kristalle von W. G. Burgers. Mit einem Geleitwort von E. Seidl. 2., erweiterte Aufl. Dresden und Leipzig 1957 Verlag von Theodor Steinkopff 8° s. XV, 1 nlb, 378. 185211 II
- JADERNYE processy v zvezdach. Sbornik dokladov, pročítannych na 5. Meždunarodnom Konferencii po Astrofizike v L'evze 10, 11 i 12 sentjabrja 1953 goda. Perevod s anglijskogo i francuzskogo pod redakciej A. G. Macevič. Moskva 1957 Izd. Inostrannoj Literatury 8° s. 422, 2 nlb. 185508 II
- LOEWENTHAL Gerhard, HAUSEN Josef: Wir werden durch Atome Leben. Mit einem Geleitwort von Otto Hahn. (2. neubearbeitete Aufl.) Berlin (1956) [druk.] Lothar Blanvalet 8° s. 319, 1 nlb., s. tabl. 32. 185221 II

- OVČINNIKOV N(ikolaj) F(edorovič): Ponjatija massy i energii v ioh istoričeskom razviti i filosofovskom značenii. Moskva 1957 Izd.Akademii Nauk SSSR 8° s.182, 2 nlb., err.
Akademija Nauk SSSR. Institut Filosofii. 121280 I
- PICHT Johannes: Einführung in die Theorie der Elektronenoptik. Von... 2., erweiterte Auflage. Leipzig 1957 Johann Ambrosius Barth 8° s.VIII, 274. 185213 II
- PROCEEDINGS of the 2 Conference on Ultrasonics 18-28.VI.1956. (Editor in chief: Witold Straszewicz) (Wyd.1). Warszawa 1957 Państw.Wyd.Nauk.8° s.254.
Polish Academy of Sciences. The Institute of Basic Technical Problems. 185301 II
- RECKNAGEL Alfred: Physik. Schwingungen und Wellen. Wärmelehre. Berlin 1957 VEB Verlag Technik 8° s.356, 1 nlb., tabl.1. 185202 II
- SPEKTRALNA analiza emisyjna. Wybrane zagadnienia. [Autorzy] Halina Barańska, Maria Gluzińska [i in.]. Pod redakcją Janiny Świątosławskiej. (Wyd.1). Warszawa 1957 Państw.Wyd.Nauk.8° s.422. 185232 II
- SYNGE J.L.: Relativity: the special theory. By... [b.m.w.] 1956 [b.n.] 8° s.X, 450. 185210 II
- TORALDO DI FRANCIA G.: Electromagnetic waves. By... Translated from the Italian by the author. [b.m.w.] 1956 [b.n.] 8° s.X, 320. 185205 II
- UMEZAWA H.: Quantum field theory. (Preface: L.Rosenfeld). [b.m.w.] 1956 [b.n.] 8° s.X, 364. 185207 II
- VLASOV N.A. Własow N.A.: Neutrony. (Tłumaczyła z języka rosyjskiego Paulina Jaszczyńska). (Wyd.1). Warszawa 1957 Państw.Wyd.Nauk.8° s.428, err. 185219 II
- VOGEL Arthur I.: A text-book of practical organic chemistry including qualitative organic analysis. (3.ed.). [London] 1956 [b.n.] 8° s.XXIV, 1188, s.tabl.2. 185215 II
- WALFISZ Arnold: Gitterpunkte in mehrdimensionalen Kugeln. (Wyd.1). Warszawa 1957 (Państw.Wyd.Nauk.) 8° s.471, 1 nlb., err.
Polska Akademia Nauk. Monografie matematyczne. T.33. 185228 II

WALIGÓRSKI Jerzy: Geometria wykreślna dla inżynierów i techników. Rysunki opracował Marian Grzywacz. (Wyd.1). Warszawa 1958 Państw.Wyd.Techn.8° s.397, 1 nlb.,err.

185306 II

Nauki społeczne

ALBIG William: Modern public opinion. New York /i in./ 1956 McGraw-Hill Book Company 8° s.XII, 518.

86604 II

The AMERICAN Workers Fact Book. /Wyd./: United States Department of Labor, Washington 1956 US Department of Labor 8° 1956 s.XV, 1 nlb., 433. (1956) United States Department of Labor.

86728 II

ARCHIWUM Historii Filozofii i Myśli Społecznej. /Wyd./ Polska Akademia Nauk. Instytut Filozofii i Socjologii. Warszawa 1957 Państw.Wyd.Nauk.8°

1. s.235, 1 nlb. (1957)

2. s.218, 1 nlb. (1957)

Polska Akademia Nauk. Instytut Filozofii i Socjologii.

148903 II

BEER M.: Historia powszechna socjalizmu i walk społecznych. /Przekład z niemieckiego/. (Wyd.1). (Warszawa) 1957 Książka i Wiedza 8°

T.1. s.419, 1 nlb. (1957)

T.2. s.319, 1 nlb. (1957)

85842 I

CARR Edward Hallett: The new society. Boston (1957) Beacon Press 8° s.8 nlb.,118, 1 nlb.

Beacon Paperback No.40.

86737 II

CORNU Auguste: Karol Marks i Fryderyk Engels. Życie i dzieło. (Przekład pod redakcją Macieja Żurowskiego). (Wyd.1). Warszawa 1958 Państw.Wyd.Nauk.8°

T.1. 1818/1820-1842 s.285, 2 nlb., err. (1958)

86749 II

CROSLAND C.A.R.: The future of Socialism. (2.impr.). London (1957) Jonathan Cape 8° s.540.

86730 II

- DOVRING Folke: Land and Labor in Europe 1900-1950. A comparative survey of recent agrarian history by... with a chapter on Land reform as a propaganda theme by Karin Doyring. The Hague 1956 Martinus Nijhoff 8° s.VIII, 480, mapa 1.
Studies in social life.4. 86621 II
- ENGELS Friedrich, LAFARGUE Paul, LAFARGUE Laura Friedrich Engels, Paul i Laura Lafargue; Correspondance. Textes recueillis, annotés et présentés par Émile Bottigelli. Traductions de l'anglais par Paul Meier. Paris 1956 Éditions Sociales 8°
T.1 <1868-1886> s.LXVIII, 430, 2 nlb., tabl.1. (1956) 86744 II
- FIK IGNACY: O żywą treść demokracji. (Wyd. 1). (Warszawa) 1957 Książka i Wiedza 8° s.46, 2 nlb.
Biblioteka Po prostu. 8°. 58393 I
- FRIEDRICH Carl J., BRZEZIŃSKI Zbigniew K.: Totalitarian dictatorship and autocracy. Cambridge 1956 Harvard University Press 8° s.XII, 346. 86733 II
- GREKOV B/oris / D.B.D.Grekow: Chłopi na Rusi od czasów najdawniejszych do XVII wieku. (Tłumaczyli Andrzej Poppe i Antoni Rybarski). (Wyd.1). Warszawa 1957 Państw. Wyd.Nauk.8° s.396, 4 nlb., tabl.10, err. 86654 II
- GRONIEWSKI Krzysztof: Problem rewolucji agrarnej w ideologii obozów politycznych w latach 1846-1870. (Wyd.1). Warszawa 1957 Państw.Wyd.Nauk.8° s.158, 2 nlb.
Polska Akademia Nauk. Instytut Historii. Badania nad dziejami wsi polskiej.2. 86628 II
- HEINTZ Peter: Soziale Vorurteile. Ein Problem der Persönlichkeit der Kultur und Gesellschaft. (Köln) (1957) Verlag für Politik u.Wirtschaft 8° s.218, 1 nlb. 86707 II
- KATZ Henryk: Odkłamać marksizm. (Wyd.1). (Warszawa) 1957 Książka i Wiedza 8° s.75, 1 nlb.
Biblioteczka Po prostu.10. 58395 I

KLENNER Fritz: Die österreichische Gewerkschaftsbewegung. Mit einem Vorwort von Anton Proksch. 2., ergänzte Aufl. Wien 1956 Verlag d.Österr.Gewerkschaftsbundes 8° s.178, 1 nlb., s.tabl.12.

IBFG-Monographien über nationale Gewerkschaftsverbände. Nr 3.

86708 II

KOŁAKOWSKI Leszek: Światopogląd i życie codzienne. (Wyd.1). (Warszawa) (1957) Państw. Inst.Wyd.8° s.205, 2 nlb.

85812 I

KOŁODZIEJCZYK Ryszard: Kształtowanie się burżuazji w Królestwie Polskim. <1815-1850>. (Wyd.1). Warszawa 1957 Państw.Wyd. Nauk.8° s.279, 4 nlb., err.

Badania nad dziejami przemysłu i klasy robotniczej w Polsce. 3.

86661 II

KRZYWICKI Ludwik: (Dzieła). (Wyd.1). (Warszawa) (1957) Państw.Wyd.Nauk. 8°

T.1. Pierwociny więzi społecznej. (Poznań: Jan Lutyński). s.806, tabl.1. (1957)

T.2. Artykuły i rozprawy 1800-1886.s.606, 1 nlb., tabl.4 (1958)

Polska Akademia Nauk.

86697 II

KRZYWICKI Ludwik: Idea a życie. Z wczesnej publicystyki <1883-1892>. Wyboru dokonał, przedmową i przypisami opatrzył Henryk Holland. (Wyd.1). Warszawa 1957 Państw. Wyd.Nauk.8° s.XCVIII, 614, tabl.2.

86668 II

LESKIEWICZOWA Janina: Dobra osieckie w okresie gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej XVI-XIX w. (Wyd.1). Wrocław 1957 Zakł. im.Ossolińskich 8° s.252, 4 nlb.

Polska Akademia Nauk.Instytut Historii.

Badania nad dziejami wsi polskiej.5.

86660 II

LIPS Eva: Die Reisernte der Ojibwa-Indianer. Wirtschaft und Recht eines Erntevolkes. Berlin 1956 Akademie-Verlag 8° s.XV, 1 nlb., 391, tabl.1.

Deutsche Akademie der Wissenschaften zu Berlin. Völkerkundliche Forschungen der Sektion für Völkerkunde und deutsche Volkskunde.1.

86724 II

MATERIAŁY bibliograficzne do Historii Ruchu Robotniczego XIX i XX wieku. Łódź 1957
[Wyd.] Wyd.Bibliogr.Bibl.Uniwersyt.4°

Cz.1.Międzynarodowy ruch robotniczy. W opracowaniu Jadwigi Kaczanowskiej i Marii Trzcińskiej z udziałem Weroniki Kubickiej.

s.2 nlb.,XXXI, 1 nlb.,396 (1957)

Wydawnictwa Bibliograficzne Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi.3.

90004 III

MUELLER Karl Valentin: Heimatvertriebene Jugend. Eine soziologische Studie zum Problem der Sozialtätigkeit des Nachwuchses der heimatvertriebenen Bevölkerung. Aus dem Institut für empirische Soziologie Hannover/Bamberg. 2., ergänzte und erweiterte Aufl. Würzburg 1956 Holzner-Verlag 8° s.260.

Beihefte zum Jahrbuch der Albertus-Universität Königsberg/Pr.2.

86611 II

NATURE, The... of conflict. Studies on the sociological aspects of international tensions by the International Sociological Association in collaboration with Jessie Bernard, T.H.Pear, Raymond Aron, Robert C.Angell. (Paris) (1957) Unesco 8° s.314. Tensions and Technology Series.

86714 II

OSSOWSKA Maria: O pewnych przemianach etyki walki. (Wyd.1). (Warszawa) 1957 Książka i Wiedza 8° s.41, 2 nlb. Biblioteczka Po prostu /Nr / 12.

58392 I

OSSOWSKI Stanisław: Struktura klasowa w społecznej świadomości. (Wyd.1). Łódź 1957 Zakł.im.Ossolińskich 8° s.186, 2 nlb., err.,sum,rez.

Łódzkie Towarzystwo Naukowe. Wydział 2. Nr 21.

86699 II

REACHING the group. An analysis of group work methods used with teen-agers. (Foreword: Margaret Williamson). (New York) 1956 New York City Youth Board 8° s.75, s.tabl.4.

New York City Youth Board Monograph.No.4.

86432 II

RESEARCH in industrial human relations.

A critical appraisal. Editorial board.

Conrad M.Arensberg, Salomon Barkin,

W.Ellison Chalmers [i in.]. (1 ed.). New York (1957) Harper a.Brothers Publishers 8° s.X,213.

Industrial Relations Research Association. Publ.No 17.

86712 II

- ROBERTS B.C.: Trade Union Government and administration in Great Britain. Cambridge 1956 Harvard University Press 8° s.VIII, 570, tabl.1. 86718 II
- RUBEL Maximilien: Bibliographie des oeuvres de Karl Marx avec en appendice un répertoire des oeuvres de Friedrich Engels. Paris 1956 Librairie Marcel Rivière et Cie 8° s.272, 3 nlb., tabl.1. 86330 II
- RZEPNIEWSKA Danuta: Sezonowi najemnicy rolni w Królestwie Polskim w połowie XIX w. (Wyd.1). Warszawa 1957 Państw.Wyd.Nauk. 8° s.126, 2 nlb.
Polska Akademia Nauk. Instytut Historii. Badania nad dziejami wsi polskiej.3. 86618 II
- SARTRE Jean-Paul: Rozważania o kwestii żydowskiej. (Tłumaczył: Jerzy Lisowski). (Wyd.1). (Warszawa) 1957 Książka i Wiedza 8° s.146, 2 nlb.
Biblioteczka Po prostu. 163429 I
- SOCIOLOGICAL theory. Present-day sociology from the past. Edited by Edgar F. Borgatta and Henry J. Meyer. (1.ed.). New York 1956 Alfred A. Knopf 8° s.XVII, 2 nlb., 546, IV, 1 nlb. 86685 II
- SZCZEPAŃSKI Jan: Inteligencja i społeczeństwo. (Wyd.1). (Warszawa) 1957 Książka i Wiedza 8° s.110, 2 nlb.
Biblioteczka Po prostu.15. 85814 I
- TECHNICAL change and industrial relations. A study of the relations between technical change and the social structure of a large steelworks. [Aut.] W.H.Scott [i in.] (Liverpool) [druk.] 1956 Liverpool University Press 8° s.10 nlb., 336.
Social Research Series. The University of Liverpool. Department of Social Science. 86719 II
- TWENTIETH century socialism. The economy of to-morrow. By Socialist Union. (A challenging and controversial study of the nature of a socialist economic system and the effect it would have in the life of man). (Harmondsworth-Toronto [i in.]) (1956) Penguin Books 8° s.152, 8 nlb..
Penguin Books. S 165. 85851 I

- VIELROSE Egon: Zarys demografii potencjalnej. (Wyd.1). Warszawa 1958 Państw.Wyd. Nauk. 8° s.251, 1 nlb. 86739 II
- VOLGIN V(jačeslav) P(etrovič) Wołgin.W.P.: Poprzednicy naukowego socjalizmu. 10 sylwetek i charakterystyk. Campanella, Winstanley, Meslier, Mably, Morelly, Saint-Simon, Owen, Fourier, Cabet, Blanqui. (Tłumaczył M.Kelles-Krauz). (Wyd.1). (Warszawa) 1958 Książka i Wiedza 8° s.333, 2 nlb. 86709 II
- WIGHAM Eric L.: Trade unions. London-New York-Toronto 1956 Geoffrey Cumberlege Oxford University Press 8° s.8 nlb., 277, 2 nlb. The Home University Library of Modern Knowledge.229. 85833 I
- WILLARD Claude: La fusillade de Fourmies. Paris (1957) Editions Sociales 8° s.84, 4 nlb. Pages d'histoire populaire. 85819 I
- ZUBRZYCKI Jerzy: Polish immigrants in Britain. A study of adjustment. Prefaces by René Clémens and Florian Znaniecki. The Hague 1956 Martinus Nijhoff 8° s.XIX, 1 nlb., 219. Studies in Social Life.3. 86657 II
- Nauki techniczne
- AMMANN Gustav: Blühende Gärten. Erlenbach-Zürich (1956) Verlag für Architektur 8° s.212. Dod.tytuł i treść w języku angielskim i francuskim. 198487 III
- BAUEN in Stahl. Hallenbauten, Stockwerkbauten, Verdächer und Treppen. (Vorwort: C.F. Kollbrunner). Zürich (1956) /wstęp/ Schweizer Stahlbauverband 4° s.372, 4 nlb. Dod.tytuł w języku francuskim: Construire en acier, halle bâtiments à étages, auvents et escaliers, oraz tekst w języku francuskim. 198489 III
- CARTER C.F., WILLIAMS B.R.: Industry and technical progress. Factors governing the speed of application of science. (Repr.ed.). London-New York-Toronto (1957) Oxford University Press, London 8° s.VIII, 244, 1 nlb. 194234 II

- EL'JAŠKEVIČ S(amuil) A(bramovič): Ustranenie neispravnostej v televizore. Izd.2, pererabotannoe. Moskva-Leningrad 1957 Gosud. Energetičeskoe Izdatel'stvo 8° s.79, 1 nlb.
Massovaja Radiobiblioteka. Vypusk 277. 198147 III
- FLESZAR Stefan: Parowóz. Wyd.3. Warszawa 1958. Wyd.Komunik.8° s.368, tabl.4. 194250 II
- GAŚSIOROWSKA Natalia: Górnicy i hutnicy w Królestwie Polskim 1864-1866. (Wyd.1). Warszawa 1957 Państw.Wyd.Nauk. 8° s.147, 4 nlb.,err.
Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk. 194214 II
- GINZBURG S.A., LECHTMAN I.J., MALOV V.S. S.A. Ginzburg., I.J.Lechtman, W.S.Małow: Zasady automatyki i telemekhaniki. Z języka rosyjskiego przełożył Jan Felicki. (Wyd.1). Warszawa 1958 Wyd.Komunik.8° s.346, 1 nlb. 194322 I
- GRAMATZKI H.J.: Probleme der konstruktiven Optik, und ihre mathematischen Hilfsmittel. 2.durchgesehene Aufl. Berlin 1957 Akademie-Verlag 8° s.10 nlb., 140. 194140 II
- KUCZEWSKI Władysław: Tworzywa metalurgiczne. (Wyd.1). Katowice 1958 Wyd.Górn.-Hutn.8° s.135, 1 nlb., err. 194261 II
- KUEHNEL Rudolf, WINKLER Helmut: Die Zeichnung im Maschinenbau. Ihre Normgerechte Gestaltung. Leipzig 1956 Fachbuchverlag 4° s.8 nlb., 131. 198490 III
- LEHMANN Herbert: Werkstoffprüfung. 3.verbesserte und erweiterte Aufl. Leipzig 1957 Fachbuchverlag 8°
Bd.1. Metalle. s.XL, 1 nlb.437. (1957)
Bd.2. Nichtmetalle.s.XVI,363. (1957) 194283 II
- LEXIKON, Blasberg ... für Korrosionsschutz und moderne Galvanotechnik. Galvaniseur-Handbuch. 2.,ergänzte und verbesserte Aufl.Solingen-Merscheid (1956) Friedr. Blasberg 8° s.280. 194145 II
- IWOVSKIJ P.G. P.G.Lwowski: Prace remontowe w przemyśle ciężkim. (Tłumacz.: Mieczysław Gordon). (Wyd.1). Katowice 1958 Wyd.Górn.-Hutn. 8° s.339, 1 nlb., err. 194248 II

- M/a /c ILWAIN Knox, DEAN Charles E.: Principles of color television. By the Hazeltine Laboratories Staff. Compiled and edited by... (Foreword: Arthur V. Loughren). New York-London (1956) J. Wiley & Sons, Inc., New York, Chapman & Hall, Ltd., London 8° s. XVI, 595, tabl. 2. 193975 II
- MOROZ Włodzimierz: Maszyny elektryczne. (Wyd. 5 zmien.). Warszawa 1958 Państw. Wyd. Szkoln. Zawod. 8° s. 384, tabl. 1. 194232 II
- PAVLOV K.F., ROMANKOV P.G., NOSKOV A.A. K.F. Pawłow, P.G. Romankow, A.A. Noskow: Przykłady i zadania z zakresu aparatury i inżynierii chemicznej. Tłumaczyli: Czesław Dragan, Władysław Gajewski. (Wyd. 1). Warszawa 1958 Państw. Wyd. Techn. 8° s. 449, 1 nlb., err. 194243 II
- RYCHLIK Zbigniew, PANKOW Igor: Automatyzacja pieców martenowskich. (Wyd. 1). Katowice 1958 Wyd. Górn.-Hutn. 8° s. 252, tabl. 3, err. 194266 II
- SINJAREV G., DOBROVOLSKIJ M. G. Siniariew, M. Dobrowolski: Silniki rakietowe na paliwo płynne. (Tłumacz.: Jerzy Wolf, Stanisław Wójcicki, Bogusław Matyja). (Wyd. 1). (Warszawa) (1957) Wyd. Min. Obr. Narod. 8° s. 435, 1 nlb., tabl. 3, err. 194244 II
- SZALEK Roman: Linie telekomunikacyjne. (Wyd. 1 <2 seria>). Warszawa 1958 Państw. Wyd. Szkoln. Zawod. 8° s. 191, 4 nlb. 194229 II
- VÁVRA Jan: Vodné elektrárne z hľadiska energetika. (Vyd. 1). Bratislava 1957 Slovenské Vyd. Technickej Literatúry 8° s. 175, 4 nlb. 194231 II
- WERNER Jerzy: Podręczna technologia dla artystów plastyków. (Wyd. 1). Łódź-Kraków 1958 Państw. Wyd. Nauk. 8° s. 112. Powiel. Skrypty dla szkół wyższych. Centralny Zarząd Szkół Artystycznych. 194249 II
- ŻMIHORSKI Edward: Stal szybko tnąca. (Wyd. 1). Warszawa 1958 Państw. Wyd. Techn. 8° s. 233, 3 nlb., s. tabl. 2. 194324 II

Sztuki plastyczne - Teatr - Muzyka

- ALUMINUM in modern Architecture. Louisville
(1956) Reynolds Metals Comp. 8°
- Vol.1. By John Peter. s.255 (1956)
Vol.2. Engineering Design and De-
tails by Paul Weidlinger.
s.403 (1956) 110623 II
- BALÁZS Béla: Wybór pism. Wyboru dokonał
oraz studium wstępne napisał Aleksander
Jackiewicz. Przekładu dokonali: z jęz.
węgierskiego Raoul Porgers, z jęz.niemiec-
kiego Karol Jung. Wyd.1. Warszawa 1957
Filmowa Agencja Wyd.8° s.293, 3 nlb., tabl.1. 110634 II
- BANACH Andrzej: Nikifor - mistrz z Krynicy.
Kraków 1957 Wyd.Literackie 8° s.123,
1 nlb., tabl.16. 109666 I
- BAUMGART Fritz: Geschichte der abendländi-
schen Plastik. Von den Anfängen bis zur
Gegenwart. (Köln) (1957) M.Dumont Schau-
berg 8° s.387, 1 nlb., od 205 - 372 tabl. 110988 III
- BERENDT Joachim Ernst: Das Jazzbuch. Entwi-
cklung und Bedeutung der Jazzmusik. (Frank-
furt/M, Hamburg) (1957) Fischer Bucherei
8° s.257, 3 nlb.
- Bücher des Wissens. 109688 I
- BIAŁOSTOCKI Jan: W pracowniach dawnych gra-
fików. Napisał... (Wyd.1). Warszawa 1957
Wyd.Arkady 8° s.125, 2 nlb. 110610 II
- BOCHNAK Adam: Historia sztuki nowożytnej.
Kraków 1957 Państw.Wyd.Nauk.8°
- T.1. Wyd.2 zmienione. s.284, 1 nlb.(1957) 110672 II
- BROOKS Leonard: Watercolor... a challenge
by... New York (1957) Reinhold Publishing
Corporation 4° s.160. 110982 III
- CĘKAŁSKA - ZBOROWSKA H.: O Michale Płońskim.
(Wyd.1). Warszawa 1957 Wiedza Powszechna
8° s.164, 1 nlb. 110629 II
- CIBOROWSKI Adolf: El Urbanismo en Polonia.
1945-1955. Varsovia 1956 Ediciones "Polo-
nia" 8° s.83, 1 nl., tabl.1, s.tabl.26. 110689 II

- (ČIŽIK A.): Tanoy narodov SSSR. (Sostavitel...). Moskva 1957 Iskustvo 8°
Vyp.5. s.152 (1957)
Repertuar chudožestvennoj samodejatel-
nosti. Nr 3. 109659 I
- CLAIR René: Po namyśle. /Notatki z histo-
rii kina /. (Z francuskiego przełożyła
Irena Nomańczukowa). (Wyd.1). Warszawa
1957 Film. Agencja Wyd.8° s.204. 110633 II
- DRECKA Wanda: Kulmbach. (Wyd.1). Warszawa
1957 Wyd.Sztuka 8° s.70, 4 nlb., s.tabl.,
70. 110621 II
- FEICHT Hieronim: Polifonia renesansu.
(Wyd.1). (Kraków) (1957) Polsk.Wyd.Muz.
8° s.243, 1 nlb.,err. 110626 II
- GABELENTZ Hanna-Conon von der: Courbet und
der Realismus. Dresden (1956) VEB Verlag
der Kunst 8° s.26, 4 nlb., s.tabl.16.
Das Kleine Kunstheft 25. 109610 I
- GATZ Konrad: Farbige Räume. Farbige Raum-
gestaltung, Malerei in Räumen.Ausgewählt
und erläutert von... München (1956) Georg
D.W.Callwey 4° s.239, 1 nlb., tabl.35. 110873 III
- GIEDION Sigfried: Space, time and architectu-
re. The growth of a new tradition. 3.enlar-
ged ed.Cambridge 1956 Harvard University
Press 8° s.XXII, 778. 110796 II
- HAESLER Otto: Mein Lebenswerk als Architekt.
Herausgegeben von der Deutschen Bauakade-
mie. Berlin 1957 Henschelverlag 4° s.XX,
127, 33 nlb., tabl.1. 110892 III
- HOEHNE Erich: Frans Hals. (1.Aufl.) Leip-
zig (1957) VEB E.A.Seemann Verlag 4° s.42,
2 nlb., tabl.28, 101-104. 110844 III
- HUEBNER Zygmunt: Bogusławski człowiek teatru.
(Wyd.1). Warszawa 1958 Wiedza Powszechna
8° s.380, 4 nlb.
W dwusetną rocznicę urodzin Wojciecha
Bogusławskiego 1757-1957. 110654 II
- JACHIMECKI Zdzisław: (Z pism...). (Wyd.1).
(Kraków) (1957) Polsk.Wyd.Muz. 8°
T.2. Chopin. Rys życia i twórczości.
s.336, 4 nlb. 110644 II

- JAHN Johannes: Woerterbuch der Kunst. In Verbindung mit Robert Heidenreich und Wilhelm von Jenny, verfasst von... 4, durchgesehene und erweiterte Aufl. Berlin 1957 Akademie-Verlag 8° s.VIII, 730. 109633 I
- JANICKI Stanisław: Eugeniusz Cękański.
<Monografia> .(Wyd.1). Warszawa 1958
Film. Agencja Wyd.8° s.95, 1 nlb., tabl.1, s.tabl.8.
Z prac Zakładu Historii i Teorii Filmu Państwowego Instytutu Sztuki. 110646 II
- JĄSKOWSKI Stanisław: Matematyka ornamentu.
(Wyd.1). Warszawa 1957 Państw.Wyd.Nauk.
8° s.99, err.
Biblioteka Problemów. 109634 I
- KOPYDŁOWSKI Bogusław: Polskie kowalstwo architektoniczne. Opracowanie fotograficzne Mirosław Kopydłowski. (Wyd.1). Warszawa 1958 Arkady 4° s.19, 3 nlb., s.tabl. 262, 2 nlb. 110890 III
- KREMLEV Ju(lij) (Anatol'evič): Očerki po voprosam muzykal'noj estetiki. Moskva 1957 Muzgiz 8° s.240, 3 nlb.,err.
Gosudarstvennyj Naučno-issledovatel'skij Institut Teatra i Muzyki. 110682 II
- KUEHN Fritz: Eisen und Stahl. (1.Aufl.) Leipzig (1957) VEB Verlag E.A.Seemann 8° s.196, 4 nlb., + tabl.1 /luźna/. 110860 III
- KULTURA muzyczna Polski Ludowej 1944-1955.
(Pracę przygotował zespół redakcyjny Zakładu Historii i Teorii Muzyki Państwowego Instytutu Sztuki). (Redaktorzy Józef M.Chomiński i Zofia Lissa). (Wyd.1). (Cracow) (1957) Polsk.Wyd.Muz.8° s.317, s.tabl. 76.
Państwowy Instytut Sztuki. 110637 II
- KURIL'CEVA V(alentina Vasil'evna), JAVORSKA-JA N(ina Viktorovna): Iskustvo Sovetskoj Ukrainy. Očerki. Živopis - Skulptura-Grafiika. Moskva 1957 Gosud.Izd. "Iskustvo" 8° s.298, 2 nlb.,err.
Akademija Chudožestv SSSR, Institut Teorii i Istории Izobrazitel'nych Iskusstv. 110867 III

- LOHSE Emil: Tierstudien. Herausgegeben von Kurt Herschel unter Mitarbeit von Otto Emmerling. Geleitwort von Heinrich Dathe. (Emil Lohse: Kurt Herschel). (Zur Einführung: Otto Emmerling). (1. Aufl.). Leipzig (1956) VEB E.A. Seemann Verlag 4° s.15, 3 nlb., s.tabl.132, 10 nlb. 110845 III
- MASŁOWSKI Maciej: Stanisław Masłowski. Materiały do życiorysu i twórczości. Opracował... (Wyd.1). Wrocław 1957 Zakł. im.Ossolińskich 8° s.358, 1 nlb., tabl.10, s.tabl.66.
- Źródła do dziejów sztuki polskiej. Państwowy Instytut Sztuki.T.7. 110640 II
- MICHAŁKOWA Janina: Mistrzowie portretu niderlandzkiego XVII wieku. Warszawa 1958 Wyd.Arkady 8° s.54., 2 nlb., s.tabl.64, err. 110648 II
- MINICH Marian: Andrzej Grabowski 1833-1886. Jego życie i twórczość. (Wyd.1). Wrocław 1957 Zakł.im.Ossolińskich 8° s.208, 2 nlb., tabl.1, s.tabl.156.
- Studia z historii sztuki.T.6. 110609 II
- "MOZART Wolfgang Amadeus". Mozart und Prag. [Album]. [Autorzy]: (Alexander Buchner, Karel Koval, Karel Mikysa, Antonin Cubr). (Deutsch von Marie Vaničková). Prag (1957) Artia 4° s.17, 4 nlb., tabl.24, s.tabl.136. 110891 III
- MROZIŃSKA Stanisława: Teatr wśród ruin Warszawy. Wspomnienia i dokumenty z lat 1944-1945. (Wyd.1). (Warszawa) 1958 Czytelnik 8° s.252, 4 nlb. 109712 I
- NAUMBURGER, Der Naumburger Dom.Architektur und Plastik. Dargestellt von Wolfgang Hütt, Lydia Manikowski [i in.] Dresden 1956 Sachsenverlag 4° s.204, 3 nlb. 110843 III
- NOAKOWSKI Stanisław: Pisma. Materiały zestawil i wstępem opatrzył Mieczysław Wallis. (Przedmowa: Zdzisław Mączyński). (Wallis Mieczysław: Stanisław Noakowski jako pisarz). Wyd.1. Warszawa 1957 Wyd.Bud. i Architekt. 8° s.234, 1 nlb., tabl.1, s.tabl.30. 110628 II

- NOWAK-ROMANOWICZ Alina: Józef Elsner. Monografia. (Wyd.1). (Kraków) (1957) Polsk. Wyd.Muz. 8° s.351, 1 nlb., s.tabl.48, err. Dod. nutowy s.189.
- Studia i Materiały do dziejów muzyki polskiej pod redakcją Tadeusza Strumiłły. T.4. 110625 II
- PETZOLDT Richard: Giuseppe Verdi. 1813-1901. Sein Leben in Bildern von... Bildteil: Eduard Crass. Leipzig 1956 VEB Bibliographisches Institut 8° s.33, 3 nlb., s.tabl.40. 109664 I
- POPLATEK Jan: Studia z dziejów jezuickiego teatru szkolnego w Polsce. (Słowo wstępne: Julian Lewański). (Wyd.1). Wrocław 1957 Zakł.im.Ossolińskich 8° s.XI, 1 nlb., 225, res. 110638 II
- RÉAU Louis: Iconographie de l'art chrétien. 1.éd. Paris 1955-1956 Presses Universitaires de France 8°
- T.1. Introduction générale. s.VII, 1 nlb., 480, s.tabl.32 (1955)
- T.2. Iconographie de la bible. 1.Ancien Testament. s.VIII, 470, s.tabl.32 (1956) 110797 II
- RICHARDS J.M.: An introduction to modern Architecture. (Revised and reprinted 1953 and 1956). (Aylesbury) [druk.] (1956) Penguin Books 8° s.182, s.tabl.48.
- Pelikan Books A 61. 109690 I
- ROMANISZYN Bronisław: Z zagadnień sztuki i pedagogiki wokalne. Wybór artykułów. (Wyd.1). (Cracow) (1957) Polsk.Wyd.Muz. 8° s.147, 1 nlb. 110635 II
- SHEYBAL Stanisław: Podstawowe zasady geometrii wykreślnej i perspektywy malarzkiej. (Wyd.1). Łódź-Warszawa 1958 (Państw. Wyd.Nauk.) 8° s.322. Powiel.
- Centralny Zarząd Szkół Artystycznych. 110674 II
- SMITH G.E.Kidder: Italy builds. L'Italia costruisce. Its modern architecture and native inheritance. (2.impr.) London 1956 The Architectural Press 4° s.264 110848 III
- SMITH G.E.Kidder: Sweden builds. (2.rev. ed.) New York (1957) Reinhold Publishing Corporation 4° s.270. 110875 III

- STRAUS Stefan: Bibliografia źródeł do historii teatru w Polsce. Druki zwarte i ulotne. (Wyd.1). Wrocław 1957 Zakł.im.Ossolińskich 4° s.X, 2 nlb., 495.
Polska Akademia Nauk. Instytut Badań Literackich. 110837 III
- STREUBEL Curt: Handbuch der Gravierkunst. Ein Werkstattbuch für die Praxis und den Fachschulunterricht. 2.überarbeitete und erweiterte Aufl. Leipzig 1957 Fachbuchverlag 8° s.VIII, 292. 110601 II
- STRZEMIŃSKI Władysław: Teoria widzenia. (Przedmowa: Julian Przyboś). Kraków 1958 Wyd.Literackie 8° s.274, 5 nlb.,tabl.1, err. 110639 II
- SZCZEPAŃSKI Stanisław: Rysunek i malarstwo. Wskazania dla artystów amatorów. (Wyd.1). Warszawa 1957 Wyd.Arkady 8° s.150, 1 nlb., tabl.5. 110624 II
- SZYMANOWSKI Karol: Z pism. (Opracowała Teresa Bronowicz-Chylińska).(Wyd.1). (Kraków) (1958) Polsk.Wyd.Muz. 8° s.233, 3 nlb., tabl.1, s.tabl.6.
Źródła pamiętnikarsko-literackie do dziejów muzyki polskiej.T.6. 109684 I
- TAINÉ Hippolyte: Filozofia umenia. (Preložil a štúdiu napísal Michal Bartko). (1.vyd.). (Bratislava) 1957 Slovenský Spisovateľ 8° s.506, 3 nlb.
Edícia Umenie a život.Zv.5. 110651 II
- TATARKIEWICZ Władysław: Łazienki Warszawskie. (Wyd.1). Warszawa 1957 Wyd.Arkady 4° s.286, 2 nlb.,tabl.8, plan.1. 110877 III
- THEATER und Ballett in Schweden. Einleitender Text von Gustaf Hilleström. Übersetzung: Manfred Grabs. Bildredaktion und Bildkommentar von Bertil Nydahl. Übersetzung: Walther Beyer. Stockholm 1956 Schwedisches Institut 8° s.17, 1 nlb.,tabl.1, s.tabl.148,err. Forum. 109679 I
- TŁOCZEK Ignacy: Chałupy polskie. (Wyd.1). Warszawa 1958 Wyd.Arkady 8° s.51, 3 nlb., s.tabl.64.
Katedra Architektury i Planowania Wsi Politechniki Warszawskiej. 109689 I

- TOMOFF Eftim: Bulgarische Graphik. Gravüre.
(Uebersetzung Bernhardine Guneva). Sofia
(1956) Verlag Bulgarischer Künstler 8°
s.75, 4 nlb., s.tabl.88.
Komitee für Freundschaft und kulturelle
Beziehungen zu Ausland - Sofia. 110855 III
- TRZEBINSKI Marian: Pamiętnik malarza. Opra-
cował, wstępem i komentarzem opatrzył Ma-
ciej Masłowski. (Wyd.1). Wrocław 1958
Zakł.im.Ossolińskich 8° s.XXXII, 239,
tabl.11. 110653 II
- TYRMAND Leopold: U brzegów jazzu. (Wstęp
Stefana Kisielewskiego). (Wyd.1). (Cracow)
(1957) Polsk.Wyd.Muz. 8° s.256, 4 nlb. 109678 I
- ULATOWSKI Kazimierz: Historia architektury
renesansu włoskiego. (Skrypt dla studen-
tów wyższych szkół technicznych). (Wyd.1).
Poznań 1957 Państw.Wyd.Nauk.8° s.347, 1 nlb. 110602 II
- UMĚNÍ čtyř světa dílů. Z českých sbírek mimoe-
vropského umění. Praha 1956 Orbis 4°
Díl.1. Redakce Lubor Hájek. Úvod.V.V.
Stech. Stati V.Kubickova, B.Forman
/i in. /s.XVIII, 2 nlb., 325, 5
nlb. (1956)
Wyd.ilustr. 110846 III
- VALLENTIN Antoinette Vallentin Antonina:
El Greco. Přeložila Halina Ostrowska-
Grabska. (Wyd.1). (Warszawa) (1958) Państw.
Inst.Wyd.8° s.429, 3 nlb., s.tabl.16. 109682 I
- WALDE Reinhard: Schreib-möbel. Funktion-
Konstruktion-Gestaltung. (Leipzig) (1956)
(Fachbuchverlag) 4° s.8 nlb., 142. 110859 III
- WAŚKOWSKI Antoni: Kraków w twórczości Wyspiań-
skiego. Kraków (1957) Wyd.Artyst.-Graf.
2° s.72, 2 nlb. 110630 II
- ZIELIŃSKA-SZYMANOWSKA Barbara: Kolumna Zygmun-
ta III w Warszawie. Napisała... Warszawa
1957 Wyd.Sztuka 8° s.43,4 nlb.,s.tabl.69. 110627 II

